
**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ
I PRZESTRZENNEJ GMINY LIPNO, Z UWZGLĘDNIENIEM
OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH
NA POTRZEBY OPRACOWANIA STRATEGII ROZWOJU
GMINY LIPNO NA LATA 2022-2030**

**GMINA LIPNO
POWIAT LIPNOWSKI
WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA LIPNO
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

LIPNO 2022

Opracowanie:

Westmor Consulting

Urszula Wódkowska

Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek

Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Mateusz Grzelak – Młodszy Analityk

Spis treści

Wstęp	4
1. Sfera społeczna	4
1.1 Demografia	4
1.2 Edukacja i opieka nad dziećmi do lat 3	9
1.3 Kultura, sport i rekreacja	14
1.4 Pomoc społeczna	20
1.5 Opieka zdrowotna	23
1.6 Aktywność społeczna	23
1.7 Bezpieczeństwo publiczne	26
2. Sfera gospodarcza	28
2.1 Podmioty gospodarcze i lokalny rynek	28
2.2 Rynek pracy	33
3. Sfera przestrzenna	35
3.1 Przestrzeń i środowisko	35
3.2 Infrastruktura drogowa i dostępność komunikacyjna	54
3.3 Mieszkalnictwo	58
3.4 Zaopatrzenie w infrastrukturę techniczną	60
4. Analiza zdolności inwestycyjnej	70
5. Analiza potencjału jakości życia i wyniki badania ankietowego	75
6. Analiza SWOT – podsumowanie diagnozy	84
Spis tabel, wykresów i rysunków	89

Wstęp

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2021 poz. 1057) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych.

Niniejsza diagnoza została przygotowana na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Lipno na lata 2022-2030. Celem diagnozy jest analiza potencjału społeczno-gospodarczego gminy Lipno, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i zadań.

Wnioski z przeprowadzonej diagnozy zostaną uwzględnione w Strategii.

1. Sfera społeczna

W ramach diagnozy sfery społecznej przeanalizowano następujące elementy:

- sytuację demograficzną,
- dostęp do placówek edukacyjnych i opieka nad dziećmi do lat 3 oraz wyniki w nauce dzieci i młodzieży ze szkół,
- dostęp do usług kulturalnych i różnych form sportu i rekreacji,
- dostęp do usług w zakresie pomocy społecznej,
- dostęp do usług zdrowotnych,
- aktywność społeczną,
- poziom bezpieczeństwa.

1.1 Demografia

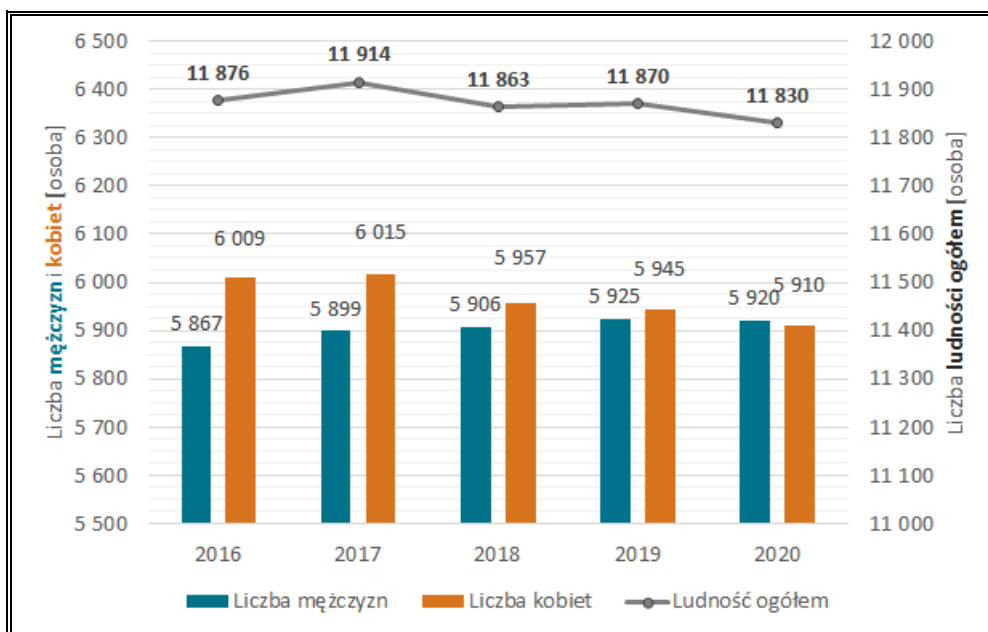
Zgodnie z danymi GUS w roku 2020 gminę zamieszkiwało 11 830 osób, z czego liczba mężczyzn wyniosła 5 920 osób (50,04%), a liczba kobiet 5 910 osób (49,96%). Na przestrzeni analizowanych lat (2016-2020) liczba mieszkańców zmniejszyła się o 46 osób, tj. o 0,39% w stosunku do roku 2016, z czego liczba mężczyzn zwiększyła się o 53 osoby, tj. 0,90%, a liczba kobiet zmniejszyła się o 99 osób, czyli 1,65%.

Tabela 1. Liczba ludności w gminie Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	Osoba	11 876	11 914	11 863	11 870	11 830
Mężczyźni		5 867	5 899	5 906	5 925	5 920
Kobiety		6 009	6 015	5 957	5 945	5 910

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 1. Liczba ludności (wg płci) gminy Lipno w latach 2016-2020

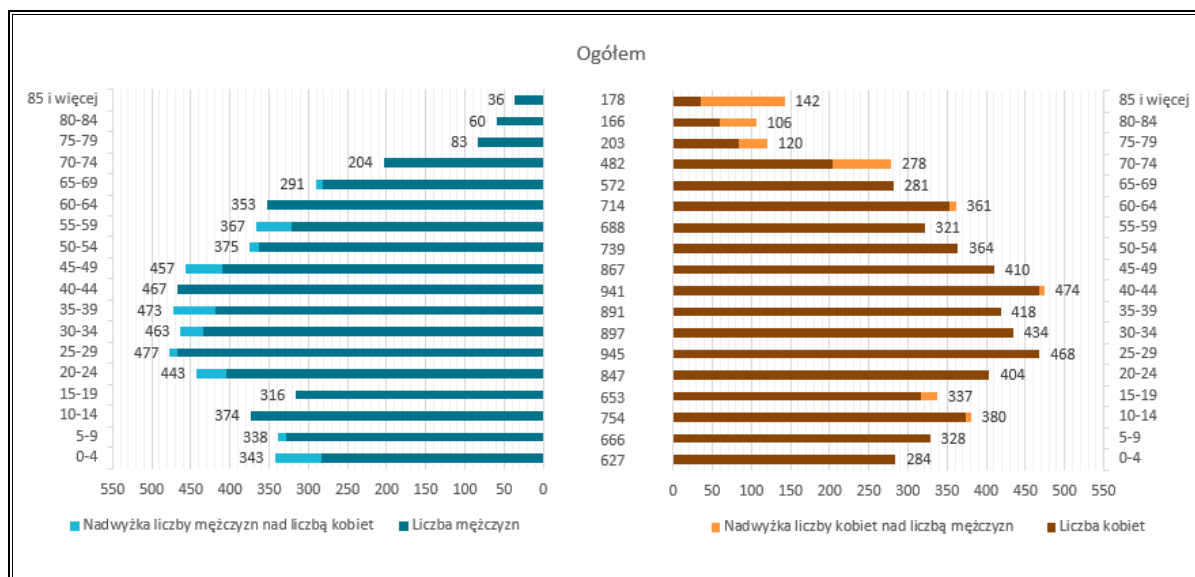

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdل.stat.gov.pl/BDL/start>

STRUKTURA WIEKU

W roku 2020 na terenie gminy Lipno największa liczba osób znajdowała się w przedziale wiekowym 25-29 i wyniosła 945 osób. Drugą najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 40-44 (941 osób). Wśród ludności w przedziałach wiekowych w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym obserwujemy przeważnie przewagę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet, natomiast w wieku poprodukcyjnym to zazwyczaj liczba kobiet przeważa nad liczbą mężczyzn.

Wykres 2. Struktura wieku mieszkańców gminy Lipno w roku 2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdل.stat.gov.pl/BDL/start>

Analizując sytuację demograficzną w zakresie poszczególnych grup ekonomicznych, na przestrzeni lat 2016-2020 odnotowano:

- spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym o 3,78%,
- spadek ludności w wieku produkcyjnym o 1,38%,
- wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym o 8,46%.

Tabela 2. Ludność gminy Lipno w latach 2016-2020 wg grup ekonomicznych

Wyszczególnienie		Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ogółem	Osoba	2 515	2 534	2 488	2 465	2 420
	Mężczyźni		1 247	1 248	1 247	1 259	1 242
	Kobiety		1 268	1 286	1 241	1 206	1 178
Ludność w wieku produkcyjnym	Ogółem	Osoba	7 552	7 520	7 477	7 453	7 448
	Mężczyźni		4 054	4 039	4 025	4 001	4 004
	Kobiety		3 498	3 481	3 452	3 452	3 444
Ludność w wieku poprodukcyjnym	Ogółem	Osoba	1 809	1 860	1 898	1 952	1 962
	Mężczyźni		566	612	634	665	674
	Kobiety		1 243	1 248	1 264	1 287	1 288

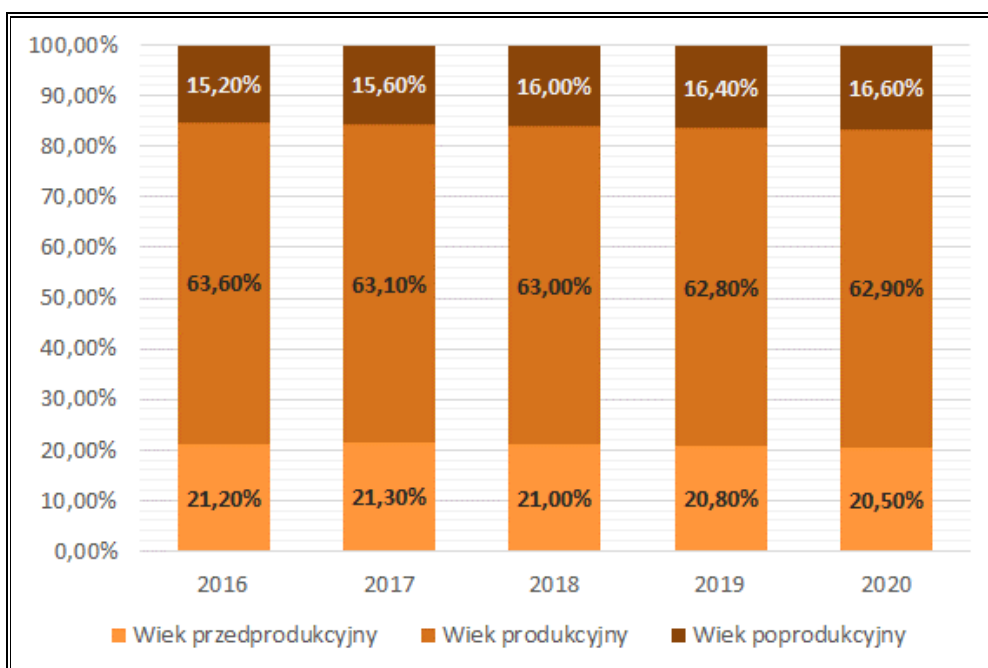
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

W 2020 r. sytuacja demograficzna przedstawiała się następująco:

- udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 20,5%,
- udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem wynosił 62,9%,
- udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 16,6%,

Biorąc powyższe pod uwagę, sytuacja demograficzna na terenie gminy w większości ma cechy wspólne z tendencją ogólnokrajową i przedstawia postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

Wykres 3. Udział poszczególnych grup ekonomicznych gminy Lipno w ogólnej liczbie ludności w [%] w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdل.stat.gov.pl/BDL/start>

PRZYROST NATURALNY

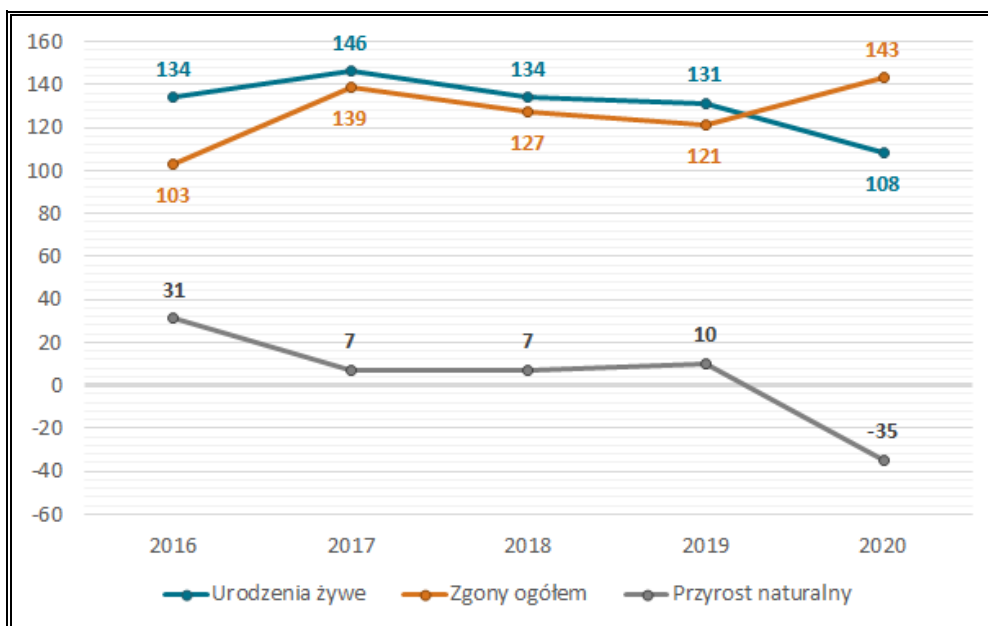
Na przestrzeni lat 2016-2020 na terenie gminy, odnotowywano dodatni przyrost naturalny, co świadczy o większej liczbie urodzeń żywych niż zgonów ogółem. Natomiast w roku 2020 przyrost naturalny osiągnął wartość ujemną. Najwyższy przyrost naturalny w analizowanym okresie zaobserwowano w roku 2016. Szczegółowe dane przyrostu naturalnego na terenie gminy Lipno przedstawiono w poniższej tabeli oraz na wykresie.

Tabela 3. Urodzenia żywe i zgony ogółem oraz przyrost naturalny w gminie Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie		Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe	Ogółem	Osoba	134	146	134	131	108
	Mężczyźni		75	78	72	69	60
	Kobiety		59	68	62	62	48
Zgony ogółem	Ogółem	Osoba	103	139	127	121	143
	Mężczyźni		58	63	60	60	77
	Kobiety		45	76	67	61	66
Przyrost naturalny	Ogółem	Osoba	31	7	7	10	-35
	Mężczyźni		17	15	12	9	-17
	Kobiety		14	-8	-5	1	-18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdل.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 4. Przyrost naturalny w gminie Lipno w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

MIGRACJE

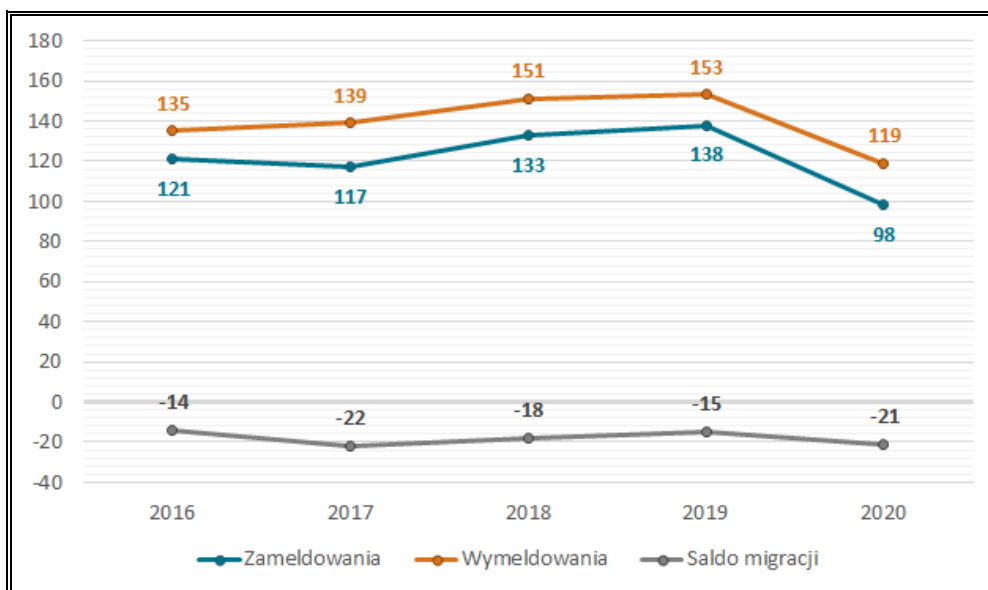
Przez cały analizowany okres (2016-2020) zanotowano ujemne saldo migracji, co świadczy o większej liczbie osób wymeldowujących się niż meldujących na obszarze gminy. Najwyższe dodatnie saldo migracji zanotowano w roku 2016, natomiast najniższe w roku 2017. Szczegóły prezentuje tabela i wykres poniżej.

Tabela 4. Migracja na pobyt stały w gminie Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie		Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Zameldowania	Ogółem	Osoba	121	117	133	138	98
	Mężczyźni		58	54	65	62	47
	Kobiety		63	63	68	76	51
Wymeldowania	Ogółem	Osoba	135	139	151	153	119
	Mężczyźni		66	56	58	64	46
	Kobiety		69	83	93	89	73
Saldo migracji	Ogółem	Osoba	-14	-22	-18	-15	-21
	Mężczyźni		-8	-2	7	-2	1
	Kobiety		-6	-20	-25	-13	-22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 5. Migracja na pobyt stały w gminie Lipno w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

1.2 Edukacja i opieka nad dziećmi do lat 3

ŻŁOBKI I KLUBY DZIECIEŃCA

Na obszarze gminy funkcjonuje żłobek „u Iwonki” zlokalizowany w Karnkowie 13, który posiada 15 miejsc dla dzieci.

PRZEDSZKOLA

Na terenie gminy w roku 2020 funkcjonowały następujące formy realizacji wychowania przedszkolnego:

- Punkt Przedszkolny w Jastrzębiu,
- Punkt Przedszkolny w Maliszewie,
- Punkt Przedszkolny w Trzebiegoszczu,
- Punkt Przedszkolny w Wichowie,
- Przedszkole Samorządowe w Radomicach,
- Przedszkole Samorządowe w Karnkowie.

W poniższej tabeli zamieszczono liczbę dzieci uczęszczających do placówek przedszkolnych na terenie gminy Lipno w ostatnich latach.

Tabela 5. Liczba dzieci uczęszczająca do placówek przedszkolnych na terenie gminy Lipno w ostatnich latach

Placówka przedszkolna	Liczba dzieci w poszczególnych latach szkolnych		
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Punkt Przedszkolny w Jastrzębiu	20	20	12
Punkt Przedszkolny w Maliszewie	14	14	11
Punkt Przedszkolny w Trzebiegoszczu	15	15	6
Punkt Przedszkolny w Wichowie	20	20	39
Samorządowe Przedszkole w Radomicach	34	38	54
Samorządowe Przedszkole w Karnkowie	31	31	19
Razem	134	138	141

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie gminy Lipno za lata 2018-2020

SZKOŁY PODSTAWOWE

Kształcenie ogólne w szkole podstawowej tworzy fundament wykształcenia. Szkoła wprowadza uczniów w świat wiedzy, dbając o ich rozwój intelektualny, etyczny, emocjonalny, społeczny i fizyczny.

Na terenie gminy Lipno w roku 2020 funkcjonowało sześć szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Różyckiego w Jastrzębiu,
- Szkoła Podstawowa im. F. Żwirki i S. Wigury w Maliszewie,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Trzebiegoszczu,
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Wichowie,
- Szkoła Podstawowa w Radomicach w Zespole Szkół im. Marii Konopnickiej w Radomicach,
- Szkoła Podstawowa w Karnkowie w Zespole Szkół w Karnkowie.

W poniższej tabeli przedstawiono stosunek osób uczących się w szkołach podstawowych i gimnazjalnych do całej populacji osób będących w wieku przypisanym danemu poziomowi kształcenia w okresie 2016-2020.

Tabela 6. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jedn. Miary	2016	2017	2018	2019	2020
Szkoły podstawowe	%	79,00	76,39	75,70	74,28	72,70
Gimnazja ¹	%	99,77	99,28	94,85	—	—

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na przestrzeni analizowanych lat dla szkół podstawowych i gimnazjów z obszaru gminy współczynnik skolaryzacji brutto kształtował się na poziomie poniżej 100%. Skolaryzacja poniżej 100% spowodowana jest tym, że część uczniów uczy się w placówkach oświatowych poza terenem gminy, głównie w mieście Lipnie.

W poniższej tabeli zamieszczono liczbę uczniów uczęszczających do szkół podstawowych na terenie gminy Lipno w ostatnich latach.

Tabela 7. Liczba uczniów uczęszczająca do szkół podstawowych na terenie gminy Lipno w ostatnich latach

Placówka oświatowa	Liczba uczniów w poszczególnych latach szkolnych		
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
SP w Jastrzębiu	75	83	94
SP w Maliszewie	95	103	118
SP w Trzebiegoszczu	62	72	75
SP w Wichowie	127	143	188
SP w Radomicach	258	289	291
SP w Karnkowie	153	173	193
Razem	770	863	959

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie gminy Lipno za lata 2018-2020

Do roku 2019 na terenie gminy funkcjonowały 3 gimnazja publiczne: w Karnkowie, w Radomicach i w Wichowie.

W roku 2017 nastąpiła reforma systemu oświaty polegająca na wygaszeniu gimnazjów i powrót w części założeń do systemu sprzed roku 1999. Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r., poz. 1082) proces rekrutacji do gimnazjów został wstrzymany. Od 1 września 2017 r. rozpoczęło się „wygaszanie” szkół gimnazjalnych. W roku szkolnym 2017/2018 uczniowie z rocznika 2016/2017, którzy ukończyli VI klasę szkoły podstawowej, trafili do klasy VII. Ostatni rocznik objęty nauką w gimnazjach zakończył edukację gimnazjalną w roku szkolnym 2018/2019, w związku z czym 1 września 2019 roku

¹ W 2019 r. zakończona została likwidacja gimnazjów, w związku z czym brak wykazanego współczynnika skolaryzacji dla lat 2019-2020.

gimnazja zostały zlikwidowane. Egzamin gimnazjalny zastąpiony został pisaniem na zakończenie 8-letniej szkoły podstawowej egzaminem ósmoklasisty.

W poniższej tabeli przedstawiono średnie wyniki z egzaminu gimnazjalnego przeprowadzonego w latach 2017-2019 na terenie gminy Lipno.

Tabela 8. Średnie wyniki procentowe z egzaminu gimnazjalnego w [%] przeprowadzonego na terenie gminy Lipno w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	Rok	Część Humanistyczna		Część Matematyczno-Przyrodnicza		J. angielski		J. niemiecki
		J. polski	Historia, WOS	Część matematyczna	Część przyrodnicza	Poziom podstawowy	Poziom rozszerzony	Poziom podstawowy
Publiczne Gimnazjum w Karnkowie Karnkowo 42	2017	64,3	60,4	51,7	51,7	79,0	61,8	41,9
	2018	65,9	55,9	54,3	53,2	66,6	50,4	36,9
	2019	60,7	54,6	42,1	48,3	64,4	49,4	35,0
Publiczne Gimnazjum w Radomicach Radomice 115	2017	60,5	48,3	31,8	44,7	42,5	22,6	55,9
	2018	66,8	48,7	37,8	48,6	55,6	40,3	39,9
	2019	59,8	50,1	30,5	38,5	61,5	45,4	38,9
Publiczne Gimnazjum w Wichowie Wichowo 1	2017	62,1	51,4	34,9	38,8	40,4	20,5	38,3
	2018	78,0	58,4	50,6	53,2	72,4	53,9	61,2
	2019	61,5	49,7	27,9	44,0	62,2	47,5	40,5
Powiat Lipnowski	2017	63,0	53,0	41,0	47,0	57,0	38,0	47,0
	2018	66,0	54,0	48,0	51,0	59,0	43,0	47,0
	2019	58,0	52,0	36,0	44,0	59,0	43,0	43,0
Województwo Kujawsko-Pomorskie	2017	68,0	57,0	44,0	50,0	64,0	46,0	68,0
	2018	66,0	56,0	49,0	53,0	65,0	49,0	66,0
	2019	61,0	57,0	47,0	40,0	65,0	49,0	61,0

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

Analizując dane zawarte w powyższej tabeli, średnie wyniki uczniów gminy Lipno z egzaminu gimnazjalnego były przeważnie wyższe niż średnie wyniki dla powiatu lipnowskiego jednak niższe od średnich wyników dla województwa kujawsko-pomorskiego. Najwyższe wyniki osiągnęli uczniowie z Publicznego Gimnazjum w Karnkowie.

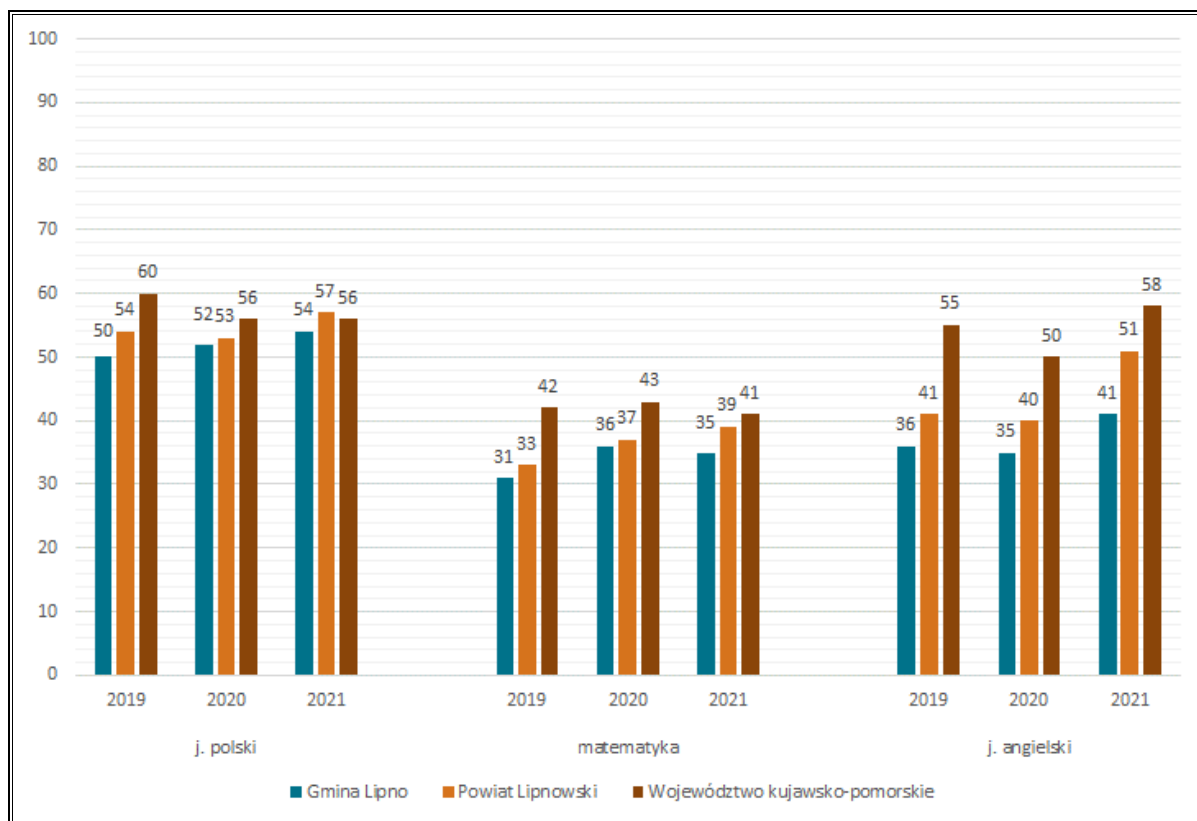
Porównując wyniki egzaminu ósmoklasisty szkół na terenie gminy Lipno w roku 2019, 2020 i 2021 z wynikami dla powiatu lipnowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego można zauważyć, że średnie wyniki dla gminy w większości były niższe od średnich wyników dla powiatu i województwa. Największa różnica w wynikach widoczna jest dla sprawdzianu z j. angielskiego.

Tabela 9. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty w [%] dla szkół na terenie gminy Lipno, powiatu lipnowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w roku 2019, 2020 i 2021

Rok	Wyszczególnienie	Język polski	Matematyka	Język angielski
2019	SP w Jastrzębiu	55	35	39
	SP w Karnkowie	40	29	29
	SP w Radomicach	44	30	32
	SP w Maliszewie	61	39	68
	SP w Trzebiegoszczu	51	34	41
	SP w Wichowie	63	25	29
	Średnia dla gminy	50	31	36
	Powiat lipnowski	54	33	41
	Województwo kujawsko-pomorskie	60	42	55
2020	SP w Jastrzębiu	52	39	34
	SP w Maliszewie	46	35	33
	SP w Trzebiegoszczu	48	33	32
	SP w Wichowie	56	39	40
	SP w Radomicach	61	42	38
	SP w Karnkowie	56	34	41
	Średnia dla gminy	52	36	35
	Powiat lipnowski	53	37	40
	Województwo kujawsko-pomorskie	56	43	50
2021	SP w Jastrzębiu	b.d.	b.d.	b.d.
	SP w Maliszewie	57	27	35
	SP w Trzebiegoszczu	56	53	50
	SP w Wichowie	53	35	56
	SP w Radomicach	52	31	40
	SP w Karnkowie	57	33	35
	Średnia dla gminy	54	35	41
	Powiat lipnowski	57	39	51
	Województwo kujawsko-pomorskie	56	41	58

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

Wykres 6. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty w [%] na terenie gminy Lipno, powiatu lipnowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w roku 2019, 2020 i 2021

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

POZOSTAŁE PLACÓWKI OŚWIATOWE

Na obszarze gminy nie funkcjonują publiczne szkoły ponadpodstawowe. Do pozostałych placówek oświatowych działających na terenie gminy należą:

- Niepubliczny ośrodek rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczy w Wierzbicku – placówka dzięki specjalistycznej kadrze pedagogów, logopedy i rehabilitanta oferuje wsparcie edukacyjno-terapeutyczne dla każdego dziecka, które wymaga indywidualnego prowadzenia ze względu na swe potrzeby i możliwości,
- Panaceum-Omega Niepubliczne Centrum Kształcenia Zawodowego Maria Jolanta Wyborska – ośrodek zajmuje się organizacją szkoleń, które są adresowane do osób pracujących, młodzieży, bezrobotnych oraz dzieci.

1.3 Kultura, sport i rekreacja

INSTYTUCJE KULTURY

Korzystanie z dóbr i usług prowadzonych przez instytucje zajmujące się kulturą i sportem ma wpływ na jakość życia mieszkańców i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Placówki kultury i sportu znajdujące się na terenie gminy mają za zadanie prowadzić działalność upowszechniającą kulturę, sport i rekreację. Odbywa się to poprzez rozbudzenie

zainteresowań kulturalnych mieszkańców, organizowanie imprez, zajęć kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, kształtowanie nawyków aktywnego uczestnictwa w powyższych działaniach oraz udostępnianie bazy na działalność sportowo-rekreacyjną.

Działalność ta stanowi ważny element życia społecznego mieszkańców. Wpływa pozytywnie na więzi międzyludzkie, propaguje nowe formy rozrywki, pozwala na lepsze zorganizowanie czasu mieszkańcom poprzez integrację. Bogata oferta zajęć oraz wydarzeń kulturalnych jest również istotna dla promocji gminy.

Na terenie gminy zadania z tego zakresu realizują przede wszystkim Ośrodek Kultury Gminy Lipno z siedzibą w Wichowie oraz Biblioteka Publiczna Gminy Lipno z siedzibą w Radomiach.

Ośrodek Kultury Gminy Lipno z siedzibą w Wichowie jest samorządową instytucją kultury. Strukturę organizacyjną Ośrodka Kultury stanowią: Ośrodek Kultury w Wichowie, Wiejski Dom Kultury w Trzebiegoszczu i Chodorążku oraz świetlica wiejska w Radomicach. Placówki realizują statutowe zadania, czyli: możliwość rozwijania zainteresowań, pasji mieszkańców gminy, kultywowanie, tradycji - przede wszystkim własnego regionu – Ziemi Dobrzyńskiej, organizowanie życia kulturalnego gminy. Systematyczna praca Ośrodka Kultury, to stałe formy pracy: koła zainteresowań, zespoły, zajęcia rekreacyjno-sportowe, takie jak: nauka gry na instrumentach muzycznych, taniec nowoczesny, aerobik, zumba, zdrowy kręgosłup 50+, fotografia, zajęcia plastyczne, zespół folklorystyczny, zajęcia recytatorsko-teatralne, chór OSP. Wszystkie zajęcia odbywają się w godzinach popołudniowych, tak by wszyscy chętni mogli z nich skorzystać. Wszystkie zajęcia dla mieszkańców gminy są bezpłatne. Placówki Kultury współpracują ze szkołami, z Kołami Gospodyń Wiejskich, Ochotniczymi Strażami Pożarnymi, Stowarzyszeniami, Radami Sołeckimi oraz Kołem Łowieckim.

Liczba imprez kulturalnych na przestrzeni lat 2016-2020 organizowanych co roku spadła o 90 wydarzeń tj. 75,00%, natomiast liczba ich uczestników zmniejszyła się o 77,37%. Tak wyraźny spadek związany był przede wszystkim z pandemią COVID-19 i ograniczeniami w funkcjonowaniu Ośrodka Kultury.

Tabela 10. Imprezy kulturalne na terenie gminy Lipno na przestrzeni lat 2016-2020

Wyszczególnieni		Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020 ²
Liczba imprez		szt.	120	85	99	111	30
w tym:	seanse filmowe	szt.	7	8	16	24	3
	wystawy ogółem	szt.	11	3	5	3	2
	festiwale i przeglądy artystyczne	szt.	1	4	4	4	0

² W 2020 z powodu pandemii COVID-19 działalność ośrodka była znacznie ograniczona.

Wyszczególnieni		Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020 ²
	koncerty	szt.	10	6	6	8	3
	prelekcje, spotkania, wykłady	szt.	24	18	22	18	7
	imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne	szt.	40	8	5	8	0
	konkursy	szt.	12	12	9	9	3
	pokazy teatralne	szt.	12	10	8	9	0
	konferencje	szt.	0	1	1	2	0
	warsztaty	szt.	2	3	15	18	0
	Inne	szt.	1	12	8	8	12
Liczba uczestników imprez		osoba	7 290	7 485	8 011	6 570	1 650

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na przestrzeni lat 2016-2020 liczba grup artystycznych zmniejszyła się o 1 grupę, natomiast liczba członków tych grup wzrosła o 45,68%. Dodatkowo wzrost o 20,00% odnotowała liczba kół, klubów i sekcji, a wraz z nimi o 4,70% zwiększyła się liczba ich członków.

Tabela 11. Grupy artystyczne oraz koła, kluby i sekcje na terenie gminy Lipno na przestrzeni lat 2016-2020

Wyszczególnieni	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Grupy artystyczne	szt.	7	7	6	3	6
Członkowie grup artystycznych	osoba	81	125	99	43	118
Koła, kluby i sekcje	szt.	15	19	35	16	18
Członkowie kół, klubów i sekcji	osoba	234	406	431	407	245

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Biblioteka Publiczna Gminy Lipno z/s w Radomiach jest samorządową instytucją kultury. Nadzór nad organizacją i funkcjonowaniem sprawuje Wójt Gminy, a nadzór merytoryczny nad działalnością biblioteki sprawują i pomocy fachowej udzielają Książnica Kopernikańska w Toruniu.

Biblioteka Publiczna Gminy Lipno prowadzi następujące filie biblioteczne:

- Biblioteka Publiczna Gminy Lipno Filia nr 1 w Jastrzębiu,
- Biblioteka Publiczna Gminy Lipno Filia nr 2 w Karnkowie,
- Biblioteka Publiczna Gminy Lipno Filia nr 3 w Trzebiegoszczu,
- Biblioteka Publiczna Gminy Lipno Filia nr 4 w Wichowie.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego księgozbiór biblioteki, na przestrzeni lat 2016-2020, zmniejszył się o 6,02%. Liczba czytelników w latach 2016-2019 spadła o 27,67%, a liczba wypożyczonych przez nich na zewnątrz woluminów o 72,54%.

Tabela 12. Księgozbiór bibliotek, liczba czytelników i wypożyczeń księgozbioru na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020 ³
Księgozbiór	wol.	43 118	41 951	41 294	40 630	40 522
Czytelnicy w ciągu roku	osoba	1 160	1 263	1 289	1 181	839
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wol.	20 785	15 914	12 934	14 406	5 708

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>
Biblioteka jest instytucją kulturalno-oświatową, która uczestniczy również w całokształcie życia społecznego środowiska na terenie gminy i spełnia określoną funkcję kulturalno-oświatową i wychowawczą. Wiele potrzeb środowiska biblioteka zaspokaja przy pomocy książki, jako głównego narzędzia swojej pracy oraz przez różne rodzaje i formy czytelnictwa indywidualnego i zespołowego. Biblioteka prowadzi działalność popularyzatorską mającą na celu zapoznanie społeczeństwa z zawartością zbiorów i różnorodnością usług bibliotecznych. Wycieczki uczniów do bibliotek i lekcje biblioteczne mają na celu wstępne zapoznanie uczniów ze zbiorami i usługami bibliotecznymi, bądź też pogłębianie znajomości księgozbiorów, zapoznanie z katalogami i usługami informacyjnymi biblioteki. Instytucja prowadzi również zajęcia i pogadanki z zakresu bezpieczeństwa w sieci, przy komputerze, promuje edukacyjne programy komputerowe, przyucza społeczeństwo z zakresu obsługi nowoczesnych środków teleinformatycznych oraz gromadzi materiały o tematyce regionalnej.

Obok działalności statutowej biblioteki, którą jest gromadzenie, opracowanie i udostępnianie księgozbioru, placówka prowadzi dodatkowo działalność kulturalną. Biblioteka w zakresie popularyzacji książki prowadzi następujące formy pracy:

- wystawy nowych książek jako forma informacji o książkach, promowanie najnowszych publikacji,
- mini konkursy czytelnicze,
- wycieczki i lekcje biblioteczne,
- praca indywidualna z czytelnikiem (np. pomoc w wyszukiwaniu informacji ze słowników, encyklopedii, wyszukiwaniu informacji w Internecie, w zakładaniu skrzynek mailowych),
- dyskusje na temat nowo zakupionej literatury,

³ W 2020 z powodu pandemii COVID-19 działalność biblioteki była znacznie ograniczona.

- zajęcia plastyczne z wykorzystaniem różnych technik,
- współpraca ze szkołami podstawowymi.

Biblioteka stara się w ten sposób zachęcić wszystkich do częstego i stałego korzystania z jej zbiorów.

Ważną funkcję kulturalną na terenie gminy pełnią również **jednostki oświatowe i świetlice wiejskie** (m.in. w Kolankowie, Krzyżówkach, Brzeźnie, Ostrowitem, Chodorążku, Kłokocku, Tomaszewie i Złotopolu), które są uzupełniającym miejscem spotkań mieszkańców oraz życia kulturalnego na obszarze wiejskim. Zapewniają dodatkowy dostęp do źródeł wiedzy oraz tworzą środowisko alternatywnego spędzania czasu przez dzieci i młodzież, spełniając w ten sposób swoje zadania statutowe. Obiekty te stanowią miejsce, gdzie tworzą się koła i grupy zainteresowań zrzeszające różne grupy wiekowe ludności lokalnej. W efekcie funkcjonowania szkół, świetlic realizowana jest integracja mieszkańców.

Na terenie gminy działają **organizacje i stowarzyszenia pozarządowe**, które także prowadzą działania z zakresu zaspokajania kulturalnych potrzeb mieszkańców oraz kreowania kulturalnej tożsamości tego regionu.

SPORT I REKREACJA

Zadania z zakresu popularyzacji sportu realizują przede wszystkim placówki oświatowe oraz pozarządowe organizacje sportowe działające na obszarze gminy. Popularyzacja odbywa się poprzez rozbudzanie zainteresowań kulturalnych mieszkańców, organizowanie imprez, zajęć kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, kształtowanie nawyków aktywnego uczestnictwa w działaniach sportowych oraz udostępnianie bazy na działalność sportowo-rekreacyjną.

W zakresie kultury fizycznej i sportu działalność na terenie gminy prowadzi 6 klubów sportowych, w tym m.in. LZS Jastrzębie oraz Miejsko-Gminny Szkolny Związek Sportowy w Lipnie.

Na terenie gminy Lipno znajduje się bardzo różnorodna infrastruktura sportowo-rekreacyjna, z której korzystają na co dzień, zarówno mieszkańcy gminy, jak i osoby przebywające tu okazjonalnie. Składają się na nią przede wszystkim obiekty sportowe zlokalizowane przy placówkach oświatowych, w tym kompleks sportowy „Moje Boisko – Orlik 2012” w Radomicach.

TURYSTYKA, ZABYTKI I DZIEDZICTWO KULTUROWE

Na poziom atrakcyjności turystycznej wpływa wiele czynników, które możemy podzielić na walory przyrodnicze i antropogeniczne. Walory przyrodnicze to m.in.: wszelkiego rodzaju wody powierzchniowe takie jak jeziora i rzeki, ukształtowanie powierzchni czy różne kompleksy

roślinne. Czynniki antropogeniczne są głównie walory związane z architekturą tj. obiekty historyczne i kultury, skanseny oraz zabytki. Znaczącą rolę odgrywa również infrastruktura turystyczna, czyli bazy noclegowe, gastronomiczne i komunikacyjne, jak i uzupełniająca (tereny wypoczynkowe i rekreacyjne, szlaki turystyczne oraz obiekty sportowe).

Głównymi walorami przyrodniczymi są kompleksy lasów w zachodniej i wschodniej części gminy oraz Do form ochrony przyrody utworzonych na obszarze gminy Lipno należą: rezerwat przyrody „Stary Zagaj”, rezerwat przyrody „Bór Wąkole im. prof. Klemensa Kępczyńskiego”, obszar chronionego krajobrazu „Jezioro Skępskie”, obszar chronionego krajobrazu „Niziny Ciechocińskiej”, obszar natura 2000 Cyprianka PLH040013, obszar natura 2000 Stary Zagaj PLH040038 oraz jeden pomnik przyrody. Na obszarze tym położone są również jeziora mające wpływ na atrakcyjność turystyczną tego terenu oraz przebiegają szlaki turystycznej. Do walorów antropogenicznych zaliczyć można przede wszystkim występujące na obszarze gminy zabytki i obiekty zabytkowe, głównie zabytkowy park w Radomicach, kościół w Ostrowitem oraz *Zespół dworski – parkowy położony jest w miejscowości Jastrzębie* (obecnie wykorzystywany również przez Gminną Bibliotekę Publiczną).

Do zabytków wpisanych do rejestru zabytków należą:

— Brzeźno:

- kościół par. pw. MB Częstochowskiej, XVIII, nr rej.: A/435 z 15.11.1982 (przeniesiony do skansenu w Kłóbce, wpisany do inwentarza muzealnego),
- cmentarz ewangelicki (nieczynny), pocz. XX, nr rej.: 347/A z 29.06.1994,

— Elzanowo:

- cmentarz ewangelicki (nieczynny), 4 ćw. XIX, nr rej.: 346/A z 29.06.1994,

— Głodowo:

- zespół dworski, k. XIX, nr rej.: A/1235 z 27.07.1984:
 - dwór, 1881-1906,
 - park krajobrazowy, XVIII, XIX,

— Jastrzębie:

- zespół dworski, nr rej.: 324/A z 5.11.1993 i z 1.12.1993:
 - dwór, drewn.-mur., ok. poł. XIX, 1 ćw. XX,
 - park, XIX,

— Karnkowo:

- kościół par. pw. św. Jadwigi, 1761, nr rej.: A/432 z 15.11.1982,
- zespół dworski, XIX, nr rej.: A/1346 z 23.03.1991:
 - dwór, 1808-1824,
 - 2 oficyny, 1 ćw. XIX,

- gorzelnia, 1886,
- dworek, 4 ćw. XIX,
- spichlerz, 2 poł. XI,
- park, 1 poł. XIX,

— Ostrowite:

- kościół par. pw. św. Mateusza, drewn., 2 poł. XVIII, nr rej.: A/431z 15.11.1982,

— Wierzbick:

- zespół pałacowy, 1880-90, nr rej.: A/1217/1-2 z 18.09.1985:
 - pałac, 2 poł. XIX, 1920,
 - park,

— Złotopole:

- park dworski, 2 poł. XIX, nr rej.: 341/A z 19.04.1994.

Na obszarze gminy funkcjonuje niewielka liczba obiektów gastronomicznych i wypoczynkowych. Promocja prowadzona jest głównie przez stronę internetową gminy, na której znaleźć można więcej informacji nt. miejsc wartych odwiedzenia czy funkcjonujących na jej terenie jednostek organizacyjnych. Do pozostałych form promocyjnych należą profile internetowe na popularnych serwisach społecznościowych, na których umieszczane są zdjęcia, informacje oraz filmy promocyjne.

1.4 Pomoc społeczna

Placówką realizującą zadania pomocy społecznej na terenie Gminy Lipno jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnie. Adresatami wsparcia socjalnego są najczęściej rodziny cierpiące niedostatek z powodu ubóstwa bądź bezrobocia, rodziny wielodzietne, rodziny niewydolne opiekuńczo i wychowawczo, osoby niepełnosprawne, rodziny dotknięte przemocą i uzależnieniami.

Ośrodek realizuje zadania w zakresie zadań własnych i zleconych gminie z zakresu pomocy społecznej, polegające w szczególności na:

1. świadczeniu pracy socjalnej,
2. przeprowadzaniu interwencji kryzysowej,
3. przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń przewidzianych w ustawach,
4. analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z zakresu pomocy społecznej,
5. realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,
6. rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb,
7. prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej.

Mieszkańcy mogą korzystać ze wsparcia w formie pieniężnej, jak i niepieniężnej. Istotną funkcję sprawują pracownicy socjalni, którzy podejmując współpracę z rodziną, diagnozują ich sytuację oraz określają plan pomocy. Pracą socjalną w szczególności objęte są osoby i rodziny, które nie są w stanie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne zasoby, uprawnienia i możliwości, a szczególnie rodziny niepełne, wielodzietne rodziny niezaradne życiowo. W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osób lub rodzin, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, pracownik socjalny może zawrzeć kontrakt socjalny, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2020 na terenie gminy Lipno zmniejszyła się o 37,16%.

Tabela 13. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	osoba	1 480	1 344	1 152	1 020	930

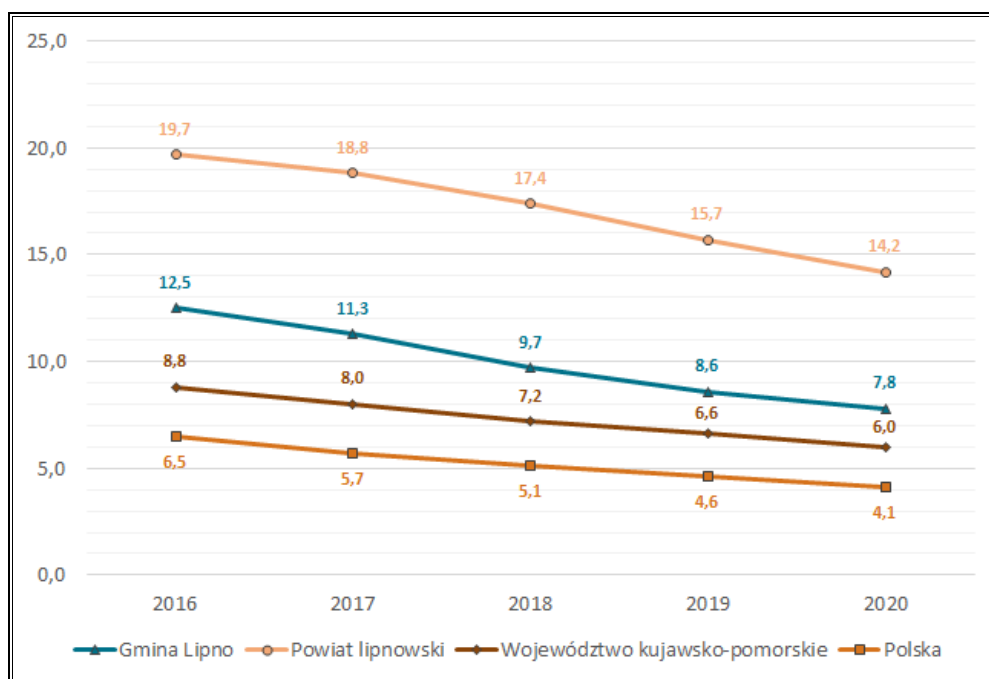
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>
Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na terenie gminy Lipno na przestrzeni lat 2016-2020 spadł o 4,7 p. proc. do poziomu 7,8%. Jest to wartość niższa o 6,4 p. proc. od średniej wartości dla powiatu lipnowskiego. W dalszym ciągu jest to jednak wartość wyższa od średniej wojewódzkiej i krajowej. Szczegóły prezentuje poniższa tabela.

Tabela 14. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Gmina Lipno	%	12,5	11,3	9,7	8,6	7,8
Powiat lipnowski		19,7	18,8	17,4	15,7	14,2
Województwo kujawsko-pomorskie		8,8	8,0	7,2	6,6	6,0
Polska		6,5	5,7	5,1	4,6	4,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 7. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w [%] na przestrzeni lat 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

W gminie Lipno najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2020 roku było kolejno: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała choroba.

W wyniku postępującego procesu starzenia się społeczeństwa, wśród beneficjentów pomocy społecznej coraz częściej są osoby starsze, w tym o ograniczonej samodzielności, przewlekłe chore, niepełnosprawne. W obecnym stanie faktycznym i prawnym główny ciężar opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi spoczywa na ich rodzinach i bezpośrednio na gminie w postaci realizacji zadań własnych, dlatego jednym z kluczowych zadań spoczywającym na Ośrodku Pomocy Społecznej staje się zapewnienie odpowiednich usług opiekuńczych dla mieszkańców gminy Lipno.

Na terenie gminy działa również wspierająca pracę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się inicjowaniem działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

1.5 Opieka zdrowotna

Istotnym elementem infrastruktury społecznej jest system ochrony zdrowia. Jego poziom w sposób znaczący wiąże się z jakością wykonywanej pracy przez mieszkańców oraz wpływa na wydatki budżetu. Dostęp do infrastruktury ochrony zdrowia zależy przede wszystkim od liczby instytucji świadczących usługi zdrowotne, ich rozmieszczenia oraz kosztów usług.

Ochronę zdrowia na terenie gminy Lipno zapewniają 2 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej oraz 1 punkt apteczny:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "ZDRO-VITA", 87-600 Radomice 21,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Lekarze Rodzinni" Tokarczyk i Wspólnicy Spółka Jawna, 87-615 Łochocin 5.
- Punkt Apteczny w Łochocinie, 87-615 Łochocin 5.

Dostęp mieszkańców do specjalistycznej opieki medycznej i szpitala zapewniają pobliskie miasta, przede wszystkim szpital w Lipnie.

Liczba porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej na przestrzeni lat 2016-2020 zanotowała spadek o 25,30%, natomiast liczba punktów aptecznych na terenie gminy Lipno nie uległa zmianie.

Tabela 15. Opieka zdrowotna na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Podstawowa opieka zdrowotna – porady ogółem	—	7 518	7 450	7 390	7 124	5 616
Punkty apteczne	ob.	1	1	1	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

1.6 Aktywność społeczna

Na aktywność społeczną wpływa przede wszystkim kapitał społeczny, czyli zestaw nieformalnych wartości i norm etycznych wspólnych dla członków określonej grupy i umożliwiających im skuteczne współdziałanie. Pod względem ekonomicznym jakość kapitału społecznego oddziałuje na procesy wzrostu i rozwoju, dlatego świadoma kreacja kapitału społecznego jest właściwą strategią rozwojową, a sprawne zarządzanie charakteryzujące się wysoką jakością rządzenia, może stać się głównym czynnikiem kreacji tego kapitału.

O ile jakość rządzenia jest bezpośrednio powiązana z obowiązującymi przepisami prawa, tak jakość kapitału społecznego wynika z uwarunkowań lokalnych i powinna opierać się na budowaniu zaufania do instytucji publicznych, które funkcjonują na rzecz miejscowej społeczności.

Na kapitał społeczny składają się m.in. wiedza, normy etyczne i kulturowe, empatia, ale również zaangażowanie społeczne.

FREKWENCJA WYBORCZA

Analizując frekwencję w wyborach na terenie gminy Lipno w ostatnich latach, zauważyć można podnoszącą się świadomość i aktywność społeczną mieszkańców, którzy coraz liczniej w nich uczestniczą. W wyborach prezydenckich z lat 2015 i 2020 różnica ta wyniosła około 15,0 p. proc. a w wyborach parlamentarnych z lat 2015 i 2019 ponad 10,0 p. proc. W wyborach samorządowych również zanotowano wzrost frekwencji, jednak był on nieznaczny. Największym zainteresowaniem cieszą się wybory prezydenckie, a najmniejszym, w dalszym ciągu, mimo zanotowanego wzrostu frekwencji o ponad 13,0 p. proc. między wyborami w 2014 i 2018 roku, wybory do Parlamentu Europejskiego.

Tabela 16. Frekwencja wyborcza na terenie gminy Lipno w latach 2014-2020

Wybory	Lata	
	2015	2020
Wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej		
I tura	34,00%	51,60%
II tura	43,34%	57,24%
Wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej	2015	2019
Sejm	35,64%	47,05%
Senat	35,64%	47,05%
Wybory do Parlamentu Europejskiego	2014	2019
Frekwencja ogółem	17,12%	30,82%
Wybory Samorządowe	2014	2018
Sejmik województwa	47,68%	49,21%
Rada Powiatu	50,21%	49,25%
Rada Gminy	47,43%	49,30%
Burmistrz – I tura	47,34%	49,29%
Burmistrz – II tura	39,97%	—

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej, <https://pkw.gov.pl/>

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Co roku na terenie gminy uchwalany jest Roczny program współpracy Gminy Lipno z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dn. 24 kwietnia 2003 r o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2022 r.

Celem głównym Programu jest budowanie współpracy partnerskiej pomiędzy samorządem, a podmiotami Programu gwarantującej pełne i skuteczne zaspokojenie potrzeb mieszkańców Gminy.

Celami szczegółowymi są:

- wspieranie przez władze Gminy, wartościowych przedsięwzięć podejmowanych przez podmioty Programu w ramach ich statutowej aktywności,
- uzyskiwanie przez władze Gminy pomocy ze strony podmiotów Programu, poprzez uzupełnianie działań Gminy komplementarnymi działaniami tych podmiotów,
- efektywniejsze wydatkowanie środków publicznych,
- prezentacja dorobku sektora i promowanie jego osiągnięć,
- wzmocnienie potencjału podmiotów Programu.

Współpraca Gminy Lipno z organizacjami pozarządowymi może mieć charakter finansowy i pozafinansowy. Współpraca realizowana jest przy poszanowaniu zasad: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności oraz uczciwej konkurencji i jawności. Jako priorytetowe dla Gminy Lipno w roku 2022 zostały określone następujące sfery zadań publicznych:

- w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu:
 - upowszechnianie zdrowego stylu życia wśród mieszkańców poprzez tworzenie warunków do uprawiania gier zespołowych i indywidualnych dyscyplin sportowych na terenie Gminy,
 - organizacja rajdów, konkursów, imprez krajoznawczych promujących walory turystyczne, przyrodniczo – ekologiczne Gminy, a także aktywny wypoczynek,
 - organizacja imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym,
 - organizacja i uczestnictwo w gminnych, wojewódzkich i ogólnopolskich imprezach sportowych.
- w zakresie działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej oraz społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym:
 - organizacja imprez plenerowych na terenie Gminy, których celem jest integracja międzypokoleniowa mieszkańców,

- organizowanie przedsięwzięć (imprez) sprzyjających aktywizacji oraz integracji osób dorosłych i starszych, w szczególności w wieku emerytalnym,
- w zakresie podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej:
 - organizacja imprez kulturalnych na terenie Gminy, mających na celu upowszechnianie kultury i podtrzymywania tradycji regionu,
 - organizowanie i prowadzenie zespołów, kół i sekcji kulturalnych.

1 stycznia 2020 r. funkcjonowało w gminie 38 organizacji pozarządowych, w tym 4 stowarzyszenia, 6 klubów sportowych, 11 kół gospodyń wiejskich oraz 17 Ochotniczych Straży Pożarnych.

1.7 Bezpieczeństwo publiczne

Do jednych z zadań gminy należy zapewnienie mieszkańcom warunków do bezpiecznego życia poprzez realizację działań z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej. Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Lipno zapewnia Policja i Ochotnicza Straż Pożarna. W razie wystąpienia klęski żywiołowej lub innych wydarzeń zagrażających bezpieczeństwu publicznemu powołany zostaje sztab kryzysowy, który podejmuje odpowiednie działania planistyczne i organizacyjne w zakresie zarządzania kryzysowego oraz obrony cywilnej. Składa się on między innymi z przedstawicieli wszystkich służb takich jak m.in. policji, straży pożarnej, ochrony zdrowia, pogotowia, sanepidu, a także przedstawiciele jednostek samorządowych.

POLICJA

Policja jest organem ścigania, który stoi na straży porządku i bezpieczeństwa. Jest to uzbrojona oraz umundurowana formacja służąca obywatelom, podlegająca ministrowi właściwemu ds. wewnętrznych. Jej głównym celem jest ochrona zdrowia i życia mieszkańców państwa. Również władze gminy są zobowiązane zapewniać obywatelom bezpieczeństwo.

Na terenie gminy brak jest posterunku policji. Swoje zadania wykonuje 2 dzielnicowych Komendy Powiatowej Policji w Lipnie. Dzielnicowi to policjanci utrzymujący bezpośredni kontakt ze społecznościami lokalnymi swoich rejonów. Dzielnicowi diagnozują wspólnie z mieszkańcami lokalne problemy, ustalają ich przyczyny i pomagają w poszukiwaniu skutecznych sposobów ich rozwiązania.

Gmina podzielona została na dwa rejonu działań dzielnicowych:

- Rejon nr 5 – obszar miejscowości: Borek, Cebryszewo, Chlebowo, Chodorążek, Drozdowiec, Elzanowo, Głodowo, Głogi, Huta Głodowska, Jankowo, Jastrzębie, Karnkowo, Karnkowskie Rumunki, Kłokock, Kolankowo, Kolonia Jastrzębska, Okrąg,

Piątki, Pólko, Rumiankowo, Rumunki Głodowskie, Rumunki Podgłodowskie, Ryszewek, Suradowo, Tomaszewo i Wierzbick,

- Rejon nr 6 – obszar miejscowości: Barany, Białowieżyn, Biskupin, Brzeźno, Grabiny, Ignackowo, Komorowo, Krzyżówki, Łochocin, Maliszewo, Ostrowite, Ostrowitko, Ośmiałowo, Popowo, Radomice, Trzebiegoszcz, Wąkole, Wichowo, Zbytkowo, Złotopole i Żabieniec.

Głównymi miejscami działań priorytetowych są:

- rejon i obręb sklepów spożywczych w miejscowości Karnkowo, gdzie w godzinach otwarcia sklepu (7:00-18:00) stwierdzono podejrzenie spożywania napojów alkoholowych w miejscach objętych zakazem,
- rejon sklepu spożywczego w miejscowości Wichowo w godzinach popołudniowych stwierdzono występujący problem spożywania alkoholu w miejscu zabronionym.

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy Lipno w latach 2016-2019. Zgodnie z nimi liczba przestępstw w analizowanym okresie czasu ulegała wahaniom i trudno jednoznacznie stwierdzić przyszły trend liczby przestępstw.

Tabela 17. Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Lipno w latach 2016-2019

Wyszczególnienie		2016	2017	2018	2019
Liczba przestępstw		162	214	223	185
w tym:	kradzież rzeczy obcej	15	19	18	25
	kradzież z włamaniem	15	13	20	21
	Rozboje	2	1	0	0
	bójki i pobicia	1	2	6	1
	uszczerbek na zdrowiu	1	0	2	1

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Lipnie

Komenda Powiatowa Policji w Lipnie realizuje również szereg programów i działań profilaktycznych m.in. Program profilaktyczno-prewencyjny poświęcony bezpieczeństwu niechronionych uczestników ruchu drogowego czy różnego rodzaju szkolenia i pogadanki na temat bezpieczeństwa w szkołach.

STRAŻ POŻARNA

Ochronę przeciwpożarową na terenie gminy zapewnia 17 jednostek OSP. W latach 2018-2020 na tym obszarze odnotowywano głównie małe pożary oraz lokalne miejscowe zagrożenia. Widoczny jest również spadek liczby miejscowych zagrożeń na przestrzeni 3 ostatnich lat.

Tabela 18. Działania ratownicze straży pożarnej na terenie gminy Lipno w latach 2018-2020

Wyszczególnienie		2018	2019	2020
Pożary		41	45	50
w tym:	Małe	37	38	49
	Średnie	3	6	1
	Duże	1	1	0
	Bardzo duże	0	0	0
Miejscowe zagrożenia		163	104	86
w tym:	Małe	3	7	3
	Lokalne	159	97	83
	Średnie	1	0	0
Alarmy fałszywe		3	1	3
w tym:	w dobrej wierze	2	1	3
	z instalacji wykrywania	1	0	0
Liczba zdarzeń ogółem		207	150	139

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Obszar gminy ma charakter rolniczy, dlatego nasilone zagrożenie pożarowe występuje tu sezonowo. Dzieje się tak podczas występujących okresów letnich suszy, w szczególności w czasie wzmożonej palności, podczas zbioru zbóż w trakcie żniw.

Strażacy z obszaru gminy stale podnoszą swoje kwalifikacje, uczestnicząc w licznych szkoleniach, kursach i ćwiczeniach, celem doskonalenia swojego działania w nagłych wypadkach oraz prowadzą czynności i działania prewencyjne celem poprawy bezpieczeństwa pożarowego.

2. Sfera gospodarcza

W ramach diagnozy sytuacji gospodarczej analizie poddano liczbę i strukturę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz lokalny rynek pracy, w tym liczbę pracujących i bezrobotnych.

2.1 Podmioty gospodarcze i lokalny rynek

Na terenie gminy Lipno występują gospodarstwa o charakterze rolniczym, ogrodniczym lub zajmujące się hodowlą. Głównym miejscem pracy i źródłem utrzymania dla większości mieszkańców jest praca w gospodarstwach rolnych oraz zakładach produkcyjnych i usługowo-handlowych, przede wszystkim w pobliskim Lipnie, ale również i w okolicznych miastach.

Według danych GUS na terenie gminy Lipno w roku 2020 zarejestrowane były 802 podmioty gospodarcze, z czego 784, tj. 97,76% funkcjonowało w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem w latach 2016-2020 zwiększyła się o 120 działalności

(tj. 17,60%). Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej na terenie gminy, zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym prezentuje tabela poniżej.

Tabela 19. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020⁴

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Podmioty gospodarki narodowej					
Ogółem	682	707	740	788	802
Sektor publiczny					
Ogółem	17	15	17	16	16
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	15	13	15	14	14
Sektor prywatny					
Ogółem	664	691	721	770	784
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	558	577	618	665	678
Spółki handlowe	33	36	24	26	27
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	4	3	1	1	1
Spółdzielnie	8	8	1	1	1
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	25	29	32	33	33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

W sektorze prywatnym można zaobserwować przodowanie dwóch sekcji nad innymi. Jest to sekcja F związana z branżą budowlaną (193 podmioty) oraz sekcja G powiązana z handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (189 podmiotów).

Natomiast największa liczba podmiotów w sektorze publicznym na terenie gminy Lipno w 2020 roku znajdowała się w sekcji P – edukacja (14 podmiotów).

Ogółem największy wzrost w latach 2016-2020 odnotowała sekcja F (budownictwo). Liczba podmiotów w tej sekcji zwiększyła się o 76 tj. o 64,96%. Natomiast, największy spadek zanotowała sekcja G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle), gdzie zaobserwowano spadek o 14 podmiotów tj. 6,90%.

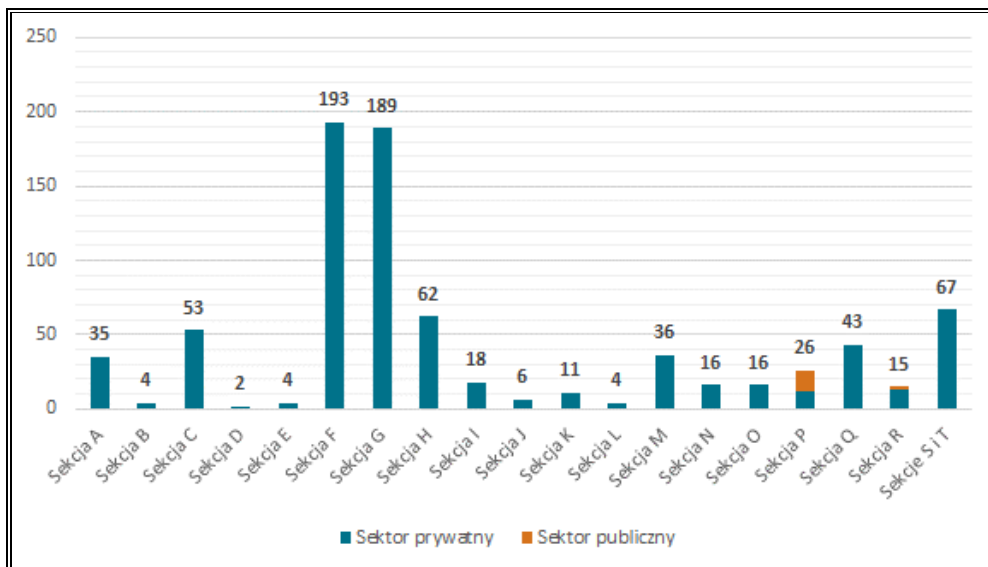
⁴ Dane o liczbie podmiotów są ujmowane w tablicach wg sekcji i działów Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). Jednostki wpisane (od 1999 - rejestr KRUPGN) w układzie sektorów (sektor publiczny, sektor prywatny) oraz w układzie sekcji Klasyfikacji Działalności: do 1999 roku: Europejskiej, od 2000 roku: Polskiej / w podziale na sektor publiczny i sektor prywatny/. Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. Dane dla miejscowości statystycznych z rejestru Regon podawane są wg: - adresu zamieszkania dla osób fizycznych z krajowym adresem zamieszkania, - adresu siedziby dla pozostałych jednostek tj. osób fizycznych z zagranicznym adresem zamieszkania, osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz jednostek lokalnych. W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących przewidywanej liczby pracujących, adresu siedziby/zamieszkania, rodzaju przeważającej działalności oraz formy własności. W związku z powyższym dane naliczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem prezentowaną w danej podgrupie.

Tabela 20. Podział i liczba podmiotów gospodarczych w gminie Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Sektor publiczny						
Sekcja P	Podmiot	15	13	15	14	14
Sekcja R	Podmiot	2	2	2	2	2
Sektor prywatny						
Sekcja A	Podmiot	43	41	36	35	35
Sekcja B	Podmiot	4	3	4	4	4
Sekcja C	Podmiot	54	47	49	55	53
Sekcja D	Podmiot	2	2	2	2	2
Sekcja E	Podmiot	4	3	3	3	4
Sekcja F	Podmiot	117	131	155	177	193
Sekcja G	Podmiot	203	191	181	190	189
Sekcja H	Podmiot	40	56	61	60	62
Sekcja I	Podmiot	10	13	14	17	18
Sekcja J	Podmiot	3	6	6	5	6
Sekcja K	Podmiot	14	11	11	12	11
Sekcja L	Podmiot	6	8	6	4	4
Sekcja M	Podmiot	28	34	37	37	36
Sekcja N	Podmiot	14	16	14	20	16
Sekcja O	Podmiot	16	16	16	16	16
Sekcja P	Podmiot	7	8	8	12	12
Sekcja Q	Podmiot	45	44	43	45	43
Sekcja R	Podmiot	10	11	12	13	13
Sekcje S i T	Podmiot	44	50	63	63	67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Wykres 8. Liczba podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD) w roku 2020 w gminie Lipno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa Wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

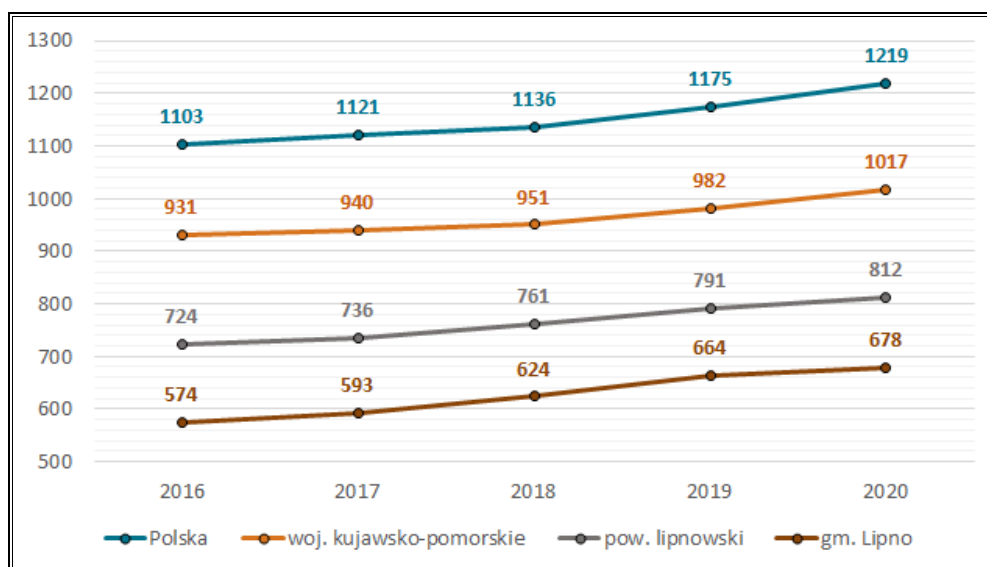
Według klas wielkości na terenie gminy Lipno w 2020 r. dominowały mikroprzedsiębiorstwa, tj. podmioty zatrudniające do 9 pracowników. W tym czasie zarejestrowanych było 776 podmiotów, które stanowiły 96,76% wszystkich podmiotów gospodarczych. W następnej kolejności znalazły się małe przedsiębiorstwa (zatrudniające od 10 do 49 osób) – ich udział wyniósł 2,74% wszystkich podmiotów oraz średnie przedsiębiorstwa (zatrudniające od 50 do 249 osób) z udziałem 0,50%. Na obszarze gminy w roku 2020 nie funkcjonowały duże przedsiębiorstwa (zatrudniające ponad 250 osób).

Tabela 21. Liczba podmiotów na terenie gminy Lipno wg klas wielkości w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana (2016-2020)	Udział w 2020
Mikroprzedsiębiorstwa (do 9 osób)	649	676	716	763	776	+127 (19,57%) ▲	96,76%
Małe przedsiębiorstwa (10-49 osób)	29	28	20	21	22	-7 (24,14%) ▼	2,74%
Średnie przedsiębiorstwa (50-249 osób)	4	3	4	4	4	brak ●	0,50%
Duże przedsiębiorstwa (ponad 250 osób)	0	0	0	0	0	brak ●	0,00%
Razem	682	707	740	788	802	+120 (17,60%) ▲	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>
Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tysięcy mieszkańców w gminie Lipno na przestrzeni lat 2016-2020 zanotowała wzrost o 16,48%. Jednak w dalszym ciągu wskaźnik dla gminy był niższy niż średnia wartość dla powiatu lipnowskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i kraju.

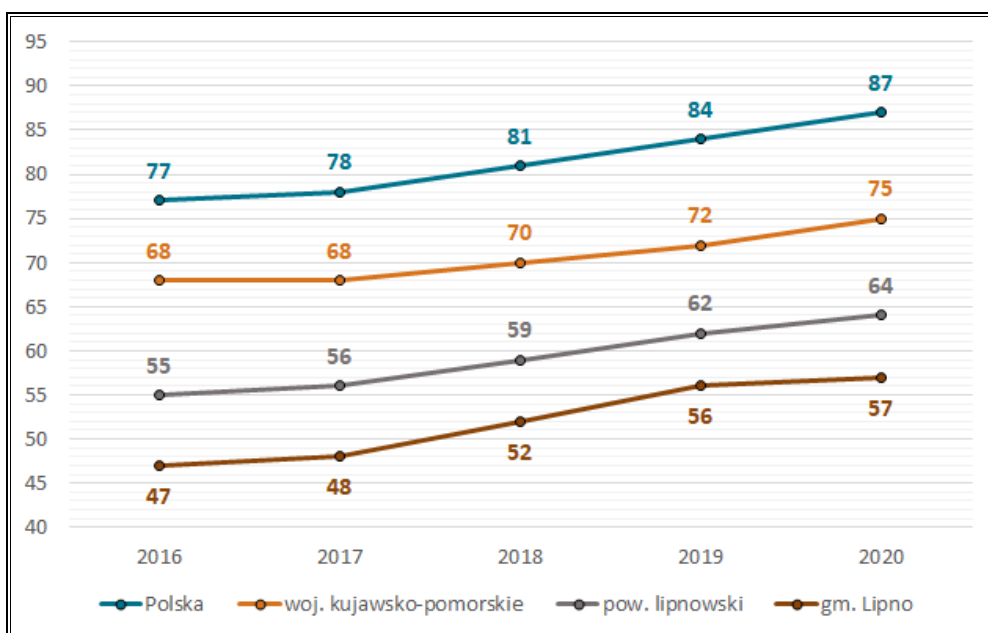
Wykres 9. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tysięcy mieszkańców w gm. Lipno, pow. lipnowskiego, woj. kuj.-pom. i kraju w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 000 mieszkańców w gminie Lipno w 2020 r., w porównaniu do stanu z 2016 r., zanotowała wzrost o 21,28%. Wskaźnik dla jednostki w analizowanym okresie był jednak w dalszym ciągu niższy niż dla powiatu lipnowskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i kraju.

Wykres 10. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 mieszkańców na terenie gminy Lipno, powiatu lipnowskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i kraju w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

W tabeli poniżej przedstawiono wpływy do budżetu gminy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT). W ciągu analizowanych lat zmniejszyły się one o 48,23%.

Tabela 22. Wpływy do budżetu gminy Lipno z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) na przestrzeni lat 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Wpływy do budżetu gminy tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT)	17 111,47	11 660,21	12 182,10	163 796,20	8 858,67

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetu Gminy Lipno z lat 2016-2020

2.2 Rynek pracy

W gminie Lipno podobnie jak w innych rejonach kraju, w ostatnich latach zaobserwowano spadek liczby osób bezrobotnych, co związane jest przede wszystkim z ogólnym rozwojem gospodarczym całego kraju oraz powstawaniem nowych miejsc pracy.

Analizując dane dotyczące bezrobocia na terenie gminy, zaobserwować można, że liczba osób bezrobotnych zanotowała wyraźny spadek w latach 2016-2019, natomiast w okresie 2019-2020 nastąpiło odwrócenie tendencji i wzrost liczby bezrobotnych, na co wpływ mogła mieć pandemia COVID-19.

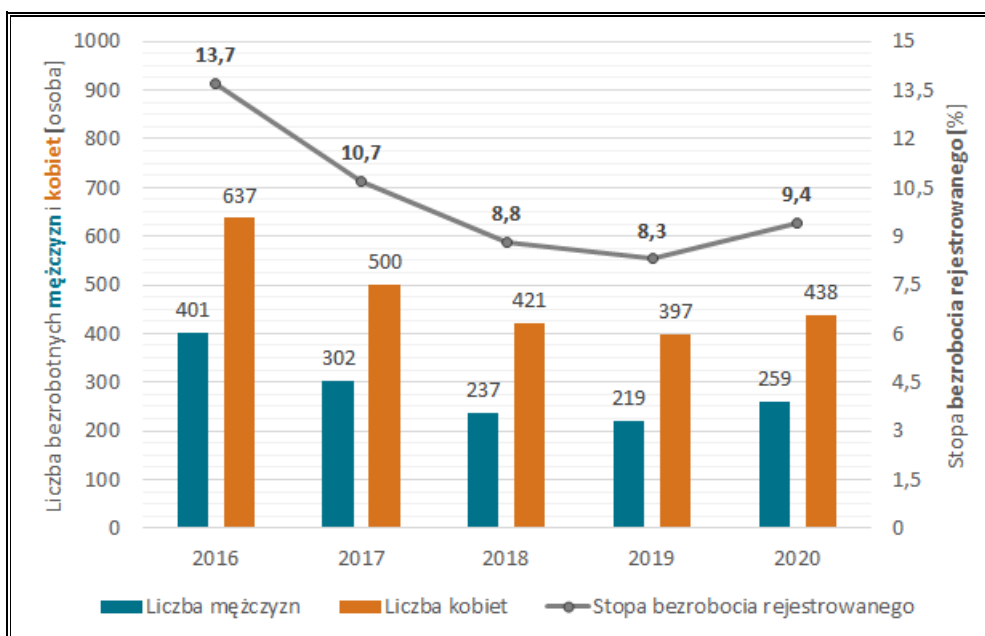
W latach 2016-2020 ogólna liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 32,85%. Porównując liczbę bezrobotnych kobiet i mężczyzn, zauważyć można, że w zdecydowanie większym stopniu bezrobocie dotyczy kobiet. W 2020 r. na 697 zarejestrowanych osób bezrobotnych, 438 osób to kobiety. Stopa bezrobocia rejestrowanego (udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym) w gminie Lipno spadła z poziomu 13,2% w 2016 r. do 9,4% w 2020 r. Dla porównania, w powiecie lipnowskim stopa ta wyniosła na koniec 2020 r. 9,0%, w województwie kujawsko-pomorskim 6,0%, a w Polsce 4,6%.

Tabela 23. Bezrobocie na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie		Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Bezrobotni zarejestrowani wg płci							
Ogółem		osoba	1 038	802	658	616	697
w tym:	Mężczyźni	osoba	401	302	237	219	259
	Kobiety	osoba	637	500	421	397	438
Stopa bezrobocia rejestrowanego wg płci							
Ogółem		%	13,7	10,7	8,8	8,3	9,4
w tym:	Mężczyźni	%	9,9	7,5	5,9	5,5	6,5
	Kobiety	%	18,2	14,4	12,2	11,5	12,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wykres 11. Bezrobotni zarejestrowani wg płci na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Biorąc pod uwagę grupy wiekowe bezrobotnych, zauważymy spadek liczby bezrobotnych o 32,67% w grupie osób do 25 roku życia, w grupie osób do 30 roku życia o 39,95% oraz

o 38,92% w grupie osób powyżej 50 roku życia. Natomiast liczba osób pozostająca długotrwale bezrobotna zmniejszyła się w analizowanym okresie o 262 osoby, tj. o 41,07%.

Tabela 24. Bezrobotni zarejestrowani wg wieku w gminie Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka	2016	2017	2018	2019	2020
Do 25 roku życia	osoba	202	142	129	103	136
Do 30 roku życia	osoba	388	290	241	212	233
Powyżej 50 roku życia	osoba	185	139	114	109	113
Długotrwale bezrobotni	osoba	638	451	379	328	376

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

3. Sfera przestrzenna

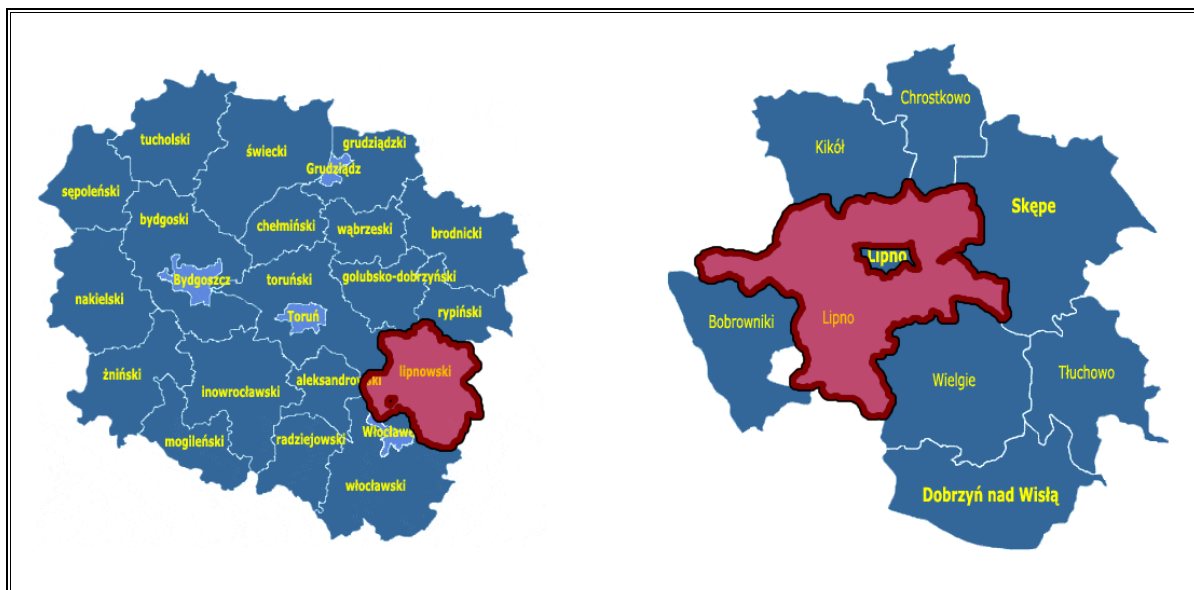
W zakresie sytuacji przestrzennej przeanalizowano m.in. strukturę zagospodarowania gruntów, walory przyrodnicze, jakość powietrza, dostęp do infrastruktury komunikacyjnej, zasób mieszkaniowy, zaopatrzenie w energię elektryczną, ciepło i gaz, a także system wodno-kanalizacyjny i gospodarkę odpadami.

3.1 Przestrzeń i środowisko

Gmina Lipno jest gminą wiejską, położoną w powiecie lipnowskim, we wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, około 20 km na północ od Włocławka oraz 40 km na południowy zachód od Torunia i około 80 km od Bydgoszczy. Siedzibą władz Gminy jest miasto Lipno. Jednostka podzielona jest na 36 sołectw: Barany, Białowieżyn, Biskupin, Brzeźno, Chlebowo, Chodorążek, Głodowo, Grabiny, Huta Głodowska, Ignackowo, Jankowo, Jastrzębie, Karnkowo, Karnkowskie Rumunki, Kłokock, Kolankowo, Komorowo, Krzyżówki, Lipno I, Lipno II, Łochocin, Maliszewo, Okrąg, Ostrowite, Ostrowitko, Ośmiałowo, Piątki, Popowo, Radomice, Rumunki Głodowskie, Tomaszewo, Trzebiegoszcz, Wichowo, Wierzbick, Zbytkowo i Złotopole.

Według danych GUS powierzchnia Gminy wynosi 210 km², a gęstość zaludnienia 57 os./km². Miejscowości na terenie gminy Lipno charakteryzują się w większości zabudową rozproszoną, zabudowa zwarta typu osiedlowego znajduje się w miejscowościach: Karnkowo, Chlebowo, Brzeźno, Radomice, Łochocin, Chodorążek, Ostrowite i Wichowo. Dominuje zabudowa niska, jednorodzinna. Jedynie w trzech miejscowościach: Karnkowo, Radomice i Łochocin, występuje zabudowa 4 – ro kondygnacyjna.

Rysunek 1. Położenie gminy Lipno na tle województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu lipnowskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://gminy.pl>

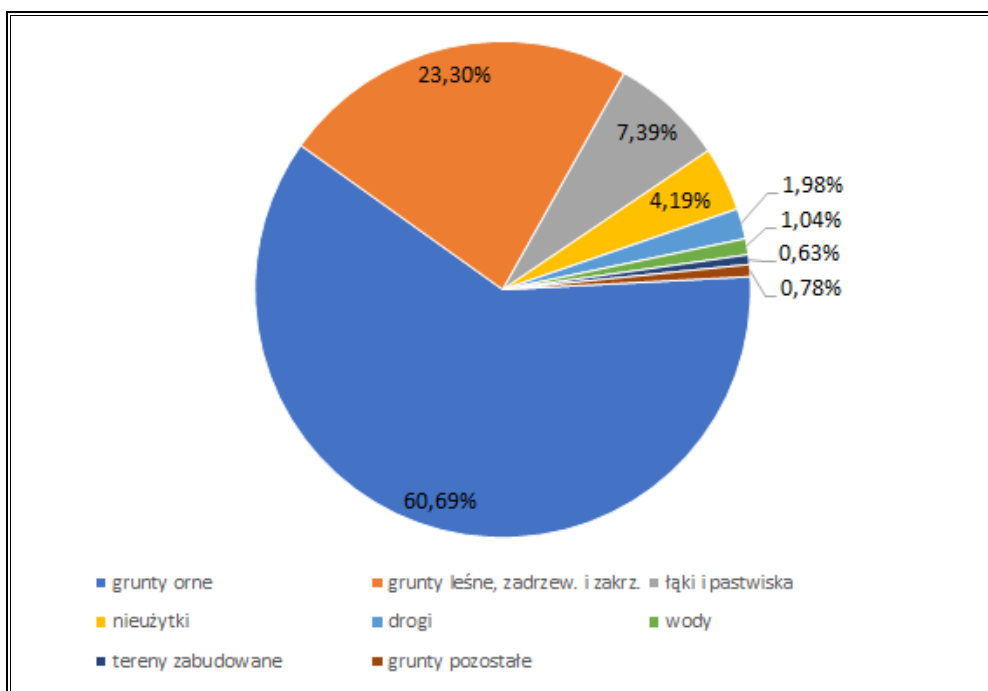
Gmina Lipno graniczy z:

- miastem Lipno (powiat lipnowski, woj. kujawsko-pomorskie),
- gminą Kikół (powiat lipnowski, woj. kujawsko-pomorskie),
- gminą Chrostkowo (powiat lipnowski, woj. kujawsko-pomorskie),
- gminą Skępe (powiat lipnowski, woj. kujawsko-pomorskie),
- gminą Wielgie (powiat lipnowski, woj. kujawsko-pomorskie),
- gminą Fabianki (powiat włocławski, woj. kujawsko-pomorskie),
- gminą Bobrowniki (powiat lipnowski, woj. kujawsko-pomorskie),
- gminą Czernikowo (powiat toruński, woj. kujawsko-pomorskie).

STRUKTURA ZAGOSPODAROWANIA GRUNTÓW

Ogólna powierzchnia gminy wynosi ok. 20 970,05 ha, z czego większość stanowią grunty orne – 12 726,11 ha (60,96%). Następne w kolejności pod względem udziału powierzchni są grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione 4 886,09 ha (23,30%), łąki i pastwiska – 1 549,82 ha (7,39%), nieużytki – 878,36 ha (4,19%), drogi – 415,10 ha (1,98%), wody – 219,04 ha (1,04%) i tereny zabudowane 132,71 ha (0,63%), natomiast 162,82 ha (0,78%) stanowią pozostałe grunty.

Wykres 12. Struktura zagospodarowania gruntów gminy Lipno

Źródło: Raport o stanie Gminy Lipno za rok 2020

WALORY PRZYRODNICZE

Walorami przyrodniczymi nazywamy wszystkie te elementy i zasoby środowiskowe, ukształtowane bez wpływu i ingerencji człowieka, które mogą stać się celem ruchu turystycznego. Są one jednymi z najważniejszych aspektów branych pod uwagę przy opisywaniu atrakcyjności danego regionu. Mają wpływ nie tylko na turystykę obszaru, ale również na sferę gospodarczą i ekonomiczną. Walory przyrodnicze można sklasyfikować według następującego podziału:

- udział powierzchni terenów zielonych i lasów,
- udział powierzchni terenów będących pod ochroną,
- powierzchnia wód powierzchniowych,
- ukształtowanie powierzchni,
- stan środowiska przyrodniczego.

Największym zagrożeniem dla walorów przyrodniczych jest niewątpliwie człowiek i związana z nim jego aktywność, w tym należy uwzględnić zanieczyszczenie środowiska, urbanizację, a także turystykę.

FLORA I FAUNA

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych wg danych GUS na koniec 2020 r. wynosiła 5 038,37 ha, z czego 3 999,97 ha to grunty leśne publiczne Skarbu Państwa, a 1 038,40 ha

stanowią grunty leśne prywatne. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) obszaru gminy wyniosła 23,6%, co jest wartością nieznacznie wyższą od średniej wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego (23,5%), jednak niższą od średniej wartości dla kraju (29,60%). Największe kompleksy leśne zlokalizowane są w zachodnim obszarze gminy – teren zarządzany przez Nadleśnictwo Dobrzejewice oraz w jej wschodniej części, w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Skrwilno. Lasy rozciągają się również pasem wzdłuż rzeki Mieć. Oba Nadleśnictwa podlegają pod Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Toruniu.

Tabela 25. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Lipno

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2020
Powierzchnia gruntów leśnych		
Ogółem	ha	5 038,37
Lesistość w %	%	23,6
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	3 999,97
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	3 999,17
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	3 998,71
Grunty leśne prywatne	ha	1 038,40
Powierzchnia lasów		
Lasy ogółem	ha	4 950,79
Lasy publiczne ogółem	ha	3 912,39
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	3 911,59
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	3 911,13
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	0,46
Lasy publiczne gminne	ha	0,80
Lasy prywatne ogółem	ha	1 038,40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Szata roślinna na terenie gminy jest zróżnicowana, co wiąże się z występowaniem blisko siebie terenów rolnych, leśnych oraz obszarów chronionych.

W lasach dominują drzewostany o monokulturze sosnowej, uzupełnione modrzewiem, świerkiem i drzewami liściastymi. O bogactwie flory decyduje różnorodność siedlisk. Na terenie tym znajduje się wiele cennych i rzadkich stanowisk gatunków roślin, również reliktowych. Zasadniczą część flory stanowią jednak gatunki rozpowszechnione w całej Polsce.

W dnach dolin występują lasy liściaste. Do innych, swoistych zbiorowisk roślinnych charakterystycznych dla słonecznych zboczy dolin rzecznych należą zbiorowiska stepowe i zarośla kserotermiczne.

Na obszarze gminy, w związku z występowaniem form ochrony przyrody występuje również bogata fauna. Spotkamy tutaj gatunki charakterystyczne dla niżu Polski. Istotną grupę stanowią gatunki północne oraz bardziej ciepłolubne południowe.

Do najbardziej licznej grupy zwierząt należą bezkręgowce, z których warto wymienić gatunki takie jak: strzygonia choinówka, brudnica mniszka czy barczatka sosnówka. Do owadów zwracających uwagę zaliczymy motyle m.in. bielinki, modraszki, rusałki, dostojki, przeplatki, miernikowce i większość niedźwiedziówek oraz chrząszcze. Z mięczaków wartymi wymienienia są winniczek, bursztyńka pospolita wstężyk i przybysz, ślimaki bezskorupowe oraz błotniarki: stawowa, pospolita i strumieniowa. Do ważnych kręgowców zaliczyć można minoga rzeczno i minoga strumieniowego. Z ryb gatunkami nadal poławianymi są: jaź, jelec, kleń, sum, boleń, brzana i rozpiór, natomiast zbiorniki wodne zasiedlają również takie pospolite ryby jak: szczupak, węgorz, leszcz, płoć, lin, karp czy karaś pospolity. Z płazów spotkamy wszystkie charakterystyczne dla niżu Polski gatunki. Ważną grupę zwierząt na terenie gminy stanowi ptactwo, z tego ponad 150 gatunków ptaków lęgowych. Z ssaków na uwagę zasługują nietoperze.⁵

FORMY OCHRONY PRZYRODY

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Zgodnie z danymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody na terenie gminy znajduje się:

- rezerwat przyrody „Stary Zagaj”,
- rezerwat przyrody „Bór Wąkole im. prof. Klemensa Kępczyńskiego”,
- obszar chronionego krajobrazu Jezioro Skępskie,
- obszar chronionego krajobrazu Niziny Ciechocińskiej,
- obszar natura 2000 Cyprianka PLH040013,
- obszar natura 2000 Stary Zagaj PLH040038,
- jeden pomnik przyrody.

⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno

Rezerwat przyrody „Stary Zagaj”

Stary Zagaj – obszar o powierzchni 130,50 ha. Został uznany za rezerwat rozporządzeniem nr 273/01 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 2 października 2001 r. *w sprawie uznania za rezerwat przyrody*. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest natomiast zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 14 grudnia 2017 r. *w sprawie rezerwatu "Stary Zagaj"*. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie lasów liściastych o cechach naturalnych.

Tabela 26. Charakterystyka rezerwatu przyrody „Stary Zagaj”

Rodzaj rezerwatu	leśny
Typ rezerwatu	fitocenotyczny
Podtyp rezerwatu	zbiorowisk leśnych
Typ ekosystemu	leśny i borowy
Podtyp ekosystemu	lasów nizinnych

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody crfop.gdos.gov.pl/

Rezerwat przyrody „Bór Wąkole im. prof. Klemensa Kępczyńskiego”

Bór Wąkole im. prof. Klemensa Kępczyńskiego – obszar o powierzchni 46,88 ha. Został uznany za rezerwat rozporządzeniem nr 276/01 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 2 października 2001 r. *w sprawie uznania za rezerwat przyrody*. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest natomiast zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 17 listopada 2015 r. *w sprawie rezerwatu przyrody "Bór Wąkole im. prof. Klemensa Kępczyńskiego"*. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie powierzchni leśnej - boru jałowcowego na wydmach śródlądowych.

Tabela 27. Charakterystyka rezerwatu przyrody „Bór Wąkole im. prof. Klemensa Kępczyńskiego”

Rodzaj rezerwatu	leśny
Typ rezerwatu	fitocenotyczny
Podtyp rezerwatu	zbiorowisk leśnych
Typ ekosystemu	leśny i borowy
Podtyp ekosystemu	lasów nizinnych

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody crfop.gdos.gov.pl/

Na terenie rezerwatu obowiązuje plan ochrony ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 14 grudnia 2015 r. Zgodnie z powyższym dokumentem cały obszar rezerwatu podlega ochronie czynnej.

Obszar Chronionego Krajobrazu Jezioro Skępskie

Zajmuje powierzchnię 12 698,73 ha i powstał na mocy uchwały nr XX/92/83 Wojewódzkiej Rady Narodowej we Włocławku z dnia 15 czerwca 1983 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu. Obecnie obowiązującym aktem jest uchwała nr XIV/287/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezioro Skępskie.

Obszar ten położony jest w obrębie Wysoczyzny Dobrzyńskiej, we wschodniej części Sandru Skrwy. Rzeźba powierzchni terenu charakteryzuje się stosunkowo małymi spadkami. Pewne ożywienie do orografii wprowadzają zagłębienia rynnowe wypełnione na ogół wodami jezior oraz dolina rzeki Mień. W kompleksie leśnym na południu występują również formy eoliczne wykształcone w postaci niedużych wydym. Oś hydrograficzną omawianego terenu stanowi rzeka Mień, która przepływa przez kompleks stawów i zespół jezior skępskich, z których największym jest Jezioro Skępskie Wielkie, o powierzchni 120 ha. Uzupełnienie sieci wodnej stanowią jeziora: Skępskie Małe, Święte, Mielno, rzeka Mień, kompleks stawów, jezioro Łąkie oraz system cieków i drobnych oczek wodnych. Głównym składnikiem szaty roślinnej są lasy zajmujące powierzchnię około 4 000 ha. Są to w przeważającej części bory sosnowe, głównie suche. Istotnym elementem użytkowania terenu są łąki.⁶

Obszar Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej

Zajmuje powierzchnię 38 236,34 ha i powstał na mocy uchwały nr XX/92/83 Wojewódzkiej Rady Narodowej we Włocławku z dnia 15 czerwca 1983 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu. Obecnie obowiązującym aktem jest uchwała nr XI/257/19 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej.

Obszar ten położony jest pod względem fizyczno-geograficznym w obrębie Kotliny Toruńskiej, stanowiącej fragment Pradoliny Wisły. Rzeźba powierzchni charakteryzuje się na ogół niewielkimi spadkami i w przeważającej większości jest płaska. Jedynie rejony przykrawędziowe Wysoczyzny Kujawskiej oraz fragmenty wydymowe w północno-zachodniej części Obszaru charakteryzują się dużą malowniczością, wynikającą z dużych deniwelacji terenowych. Oś hydrologiczną opisywanego terenu jest rzeka Wisła. Uzupełnienie sieci hydrograficznej stanowi rzeka Tażyna stanowiąca lewobrzeżny dopływ Wisły oraz system drobnych cieków i rowów. Trwałym i bardzo ważnym składnikiem szaty roślinnej są lasy. Zajmują one łączną powierzchnię około 1 150 ha, co stanowi 3% ogólnej powierzchni. Są to

⁶ <http://crfop.gdos.gov.pl/>

przede wszystkim bory sosnowe. Charakterystycznym elementem klimatycznym opisywanego terenu jest stosunkowo duży udział cisz.⁷

Obszar natura 2000 Cyprianka PLH040013

Specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa), który obejmuje powierzchnię 109,28 ha. Obszar został utworzony Decyzją Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE). Dodatkowo na terenie obszaru obowiązuje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lutego 2017 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Cyprianka (PLH040013).

Obszar obejmuje znajdujący się na torfowisku niskim i naturalnych dystroficznych (skąpożywnych) zbiornikach wodnych (typ siedliska z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej) zespół torfianek (wyróbisk) z występującym tu cennym gatunkiem ryby – strzeblą błotną. W skład roślinności wodnej obszaru wchodzi m.in.: trzcina pospolita, pałka szerokolistna, skrzyp błotny. Zbiornik otaczają krzewiaste zbiorowiska wierzbowe przechodzące w bagienny bór sosnowy. Lasy iglaste zajmują 39% powierzchni obszaru, lasy liściaste – 28%, lasy mieszane – 5%, natomiast siedliska rolnicze – 28%.⁸

Ponadto na terenie obszaru zarządzeniem nr 0210/29/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 27 września 2013 r. ustanowiono plan zadań ochronnych.

Obszar natura 2000 Stary Zagaj PLH040038

Specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa), który obejmuje powierzchnię 307,47 ha. Obszar został utworzony Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE).

Na terenie tym dominuje drzewostan liściasty, który porasta silnie pofałdowany, morenowy teren oraz nadrzeczną skarpe. Duże zróżnicowanie siedliskowe spowodowało tutaj rozwój aż siedmiu zespołów leśnych: olsu porzeczkowego, łągu olszowo-jesionowego, łągu wiązowo-jesionowego, formy niżowej podgórskiego łągu jesionowego, grądu subkontynentalnego, dąbrowy świetlistej oraz subborealnego boru mieszanego w odmianie sarmackiej. Tylko w granicach istniejącego rezerwatu stwierdzono obecność 476 roślin naczyniowych, w tym wielu chronionych i rzadkich w regionie. Należą do nich między innymi: narecznica

⁷ <http://crfop.gdos.gov.pl/>

⁸ <http://ine.eko.org.pl/>

grzebieniasta, paprotka zwyczajna, wilczomlec słodki, fiołek torfowy, wawrzynek wilczełyko, bluszcz pospolity, pierwiosnka lekarska, lila złotogłów i turówka leśna.⁹

Ponadto na terenie obszaru zarządzeniem Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 listopada 2016 r. ustanowiono plan zadań ochronnych.

Pomniki przyrody

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2021 r. poz. 1098 ze zm.) pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Lipno na terenie gminy znajduje się 1 pomnik przyrody.

ZIELEŃ URZĄDZONA

Tereny zieleni urządzonej definiuje się jako tereny wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje publiczne, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe, cmentarze, zieleń towarzysząca drogom na terenie zabudowy, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom, dworcom kolejowym oraz obiektom przemysłowym.

Ogólne zestawienie powierzchni prezentuje poniższa tabela.

Tabela 28. Tereny zielone na obszarze gminy Lipno

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
Parki spacerowo - wypoczynkowe	3,78
Tereny zieleni osiedlowej	0,20
Cmentarze	2,90
Lasy gminne	0,80
Razem	7,68

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>

Do ważniejszej zieleni urządzonej na terenie gminy zaliczyć można parki spacerowo – wypoczynkowe o łącznej powierzchni 3,78 ha, zieleń osiedlową o powierzchni 0,20 ha, zieleń cmentarną o powierzchni 2,90 ha oraz lasy gminne o powierzchni 0,80 ha.

⁹ <http://ine.eko.org.pl/>

KORYTARZE EKOLOGICZNE

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia.

Przez obszar gminy Lipno przebiegają następujące korytarze ekologiczne: Dolina Drwęcy (KPnC-13E), Lasy Czernikowskie (GKPnC-12A) oraz Dolina Wisły - Lasy Lidzbarskie (GKPnC-13A). Powyższe korytarze należą do Krajowej sieci ekologicznej ECONET Polska, pełniąc funkcję międzynarodowych i krajowych korytarzy ekologicznych.

WODY POWIERZCHNIOWE

Gmina Lipno pod względem hydrograficznym należy do dorzecza Wisły, która przepływa w odległości ok. 2,0 km na zachód od granic gminy. Główną rzeką przepływającą przez obszar gminy jest Mień płynąca mniej więcej przez jej środek i przez miasto Lipno. Odznacza się bardzo nieregularnym odpływem, a w okresach długotrwałej suszy wysycha. W górnym swym biegu powyżej jezior Skępskich ciek funkcjonuje okresowo. Najważniejszymi prawobrzeżnymi dopływami Mieni są Młynarka i Złotopolanka, natomiast lewobrzeżnymi Biskupianka i duży ciek bez nazwy mający ujście w Maliszewie. Cieki te posiadają szereg dopływów połączonych i przechodzących przez mokradła, bagna i podmokłości. Dodatkowo z większych cieków wymienić można również przepływające przez południową część gminy rzeki: Chełmiczkę, zwaną również Strugą Chełmicką, Grabiniankę, Wichowiankę i ciek graniczny z gminą Wielgie – Święty Strumień.¹⁰

Do stałych zbiorników wodnych należy jezioro Ostrowite o powierzchni ok. 158 ha. Ponadto znajdują się tutaj również mniejsze jeziorka, zbiorniki i stawy.

Obszar gminy położony jest w obrębie następujących jednolitych części wód powierzchniowych:

- LW20023 – Ostrowite,
- RW200017275899 – Chełmiczka,
- RW200017275989 – Dopływ z jez. Tupadelskiego bez Chełmiczki,
- RW20001727934 – Dopływ z Gnojna,
- RW200017279476 – Mień od wypływu z jez. Małego do dopł. z Głódowa,
- RW20001727948 – Dopływ z jez. Konotopskiego,
- RW2000172794929 – Dopływ spod Kłokocka,

¹⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipno

- RW200017279494 – Dopł. spod Jankowa,
- RW200019279499 – Mień od dopł. spod Jankowa do ujścia,
- RW200024279493 – Mień od dopł. z Głodowa do dopł. spod Jankowa,
- RW20001728969 – Lubianka z jeziorami Steklin, Sumin, Kikołskie.

Ocena stanu wód wykazała, że JCWP w obszarze których leży gmina Lipno, dla których określono ocenę stanu JCWP, odznaczają się złym stanem wód. Szczegółowe wyniki oceny przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 29. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie gminy Lipno

Nazwa ocenianej JCWP	Kod JCWP	Typ monitoringu	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
			Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
Jeziora									
Ostrowite	LW20023	MD/MO	—	—	—	—	—	Poniżej dobrego (2019)	Zły stan wód (2019)
Cieki wodne									
Chełmiczka	RW200017275899	MD/MO	4 (2019)	4 (2019)	>2 (2020)	2 (2019)	4 Słaby stan ekologiczny (2020)	Poniżej dobrego (2016)	Zły stan wód (2019)
Dopływ z jez. Tupadelskiego bez Chełmiczki	RW200017275989	MO	3 (2018)	>1 (2018)	>2 (2018)	—	3 Umiarkowany stan ekologiczny (2018)	—	Zły stan wód (2018)
Dopływ z Gnojna	RW20001727934	MO	3 (2018)	1 (2018)	2 (2018)	—	3 Umiarkowany stan ekologiczny (2018)	—	Zły stan wód (2018)
Mień od wypływu z jez. Małego do dopł. z Głódowa	RW200017279476	MO	3 (2019)	1 (2019)	>2 (2019)	—	3 Umiarkowany stan ekologiczny (2018)	—	Zły stan wód (2019)
Dopływ z jez. Konotopskiego	RW20001727948	MO	3 (2018)	1 (2018)	>2 (2018)	—	3 Umiarkowany stan ekologiczny (2018)	—	Zły stan wód (2018)

Nazwa ocenianej JCWP	Kod JCWP	Typ monitoringu	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
			Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
Dopływ spod Kłokocka	RW2000172794929	MO	3 (2018)	>1 (2018)	>2 (2018)	—	3 Umiarkowany stan ekologiczny (2018)	—	Zły stan wód (2018)
Dopł. spod Jankowa	RW200017279494	MO	4 (2018)	1 (2018)	>2 (2018)	—	4 Słaby stan ekologiczny (2018)	—	Zły stan wód (2018)
Mień od dopł. spod Jankowa do ujścia	RW200019279499	MD/MO	3 (2019)	1 (2019)	>2 (2019)	2 (2016)	3 Umiarkowany potencjał ekologiczny (2019)	Poniżej dobrego (2016)	Zły stan wód (2019)
Mień od dopł. z Głodowa do dopł. spod Jankowa	RW200024279493	MO	3 (2019)	1 (2019)	>2 (2019)	—	3 Umiarkowany potencjał ekologiczny (2019)	—	Zły stan wód (2019)
Lubianka z jeziorami Steklin, Sumin, Kikolskie	RW20001728969	MO	3 (2019)	>1 (2016)	>2 (2019)	—	3 Umiarkowany stan ekologiczny (2019)	—	Zły stan wód (2019)

Źródło: GIOŚ, Monitoring wód powierzchniowych

Do roku 2021 na obszarze gminy obowiązywał Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. W chwili sporządzania niniejszego Dokumentu przygotowywany jest projekt II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze Wisły, który będzie obowiązywać w latach 2022-2027. Znajdują się w nim działania dla gminy, zmierzające do poprawy stanu wód.

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie jednostki występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzek. Obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego na terenie gminy są obszary i tereny zalewowe wzdłuż rzeki Mień. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zamieszkałe i zurbanizowane, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią.

WODY PODZIEMNE

Zgodnie z definicją zawartą w Ramowej Dyrektywie Wodnej (2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r., **jednolite części wód podziemnych** (dalej JCWPd) obejmują wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

Według podziału Polski na 172 JCWPd, teren gminy leży na obszarze trzech jednolitych części wód podziemnych. Są to: obejmującą niedużą część północną JCWPd nr 39 (PLGW200039), zlokalizowana na przeważającym obszarze gminy JCWPd nr 46 (PLGW200046) oraz występująca w części południowej JCWPd nr 48 (PLGW200048).

Kompleksowa ocena stanu (chemicznego i ilościowego) JCWPd badanych w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2019, wykonana przez PIG-PIB, wykazała stan ogólny dobry JCWPd nr 39, 46 i 48.

Najbliższymi udokumentowanymi **Głównymi Zbiornikami Wód Podziemnych** (GZWP) są:

- zlokalizowany około 10 km na południe od granic gminy zbiornik Pradolina rzeki Środkowa Wisła (Włocławek - Płock) (nr 220) o powierzchni 777,00 ha,
- zlokalizowany około 10 km na zachód od granic gminy zbiornik Dolina Kopalna Wielkopolska (nr 144) o powierzchni 4 122,40 ha.

Ponadto fragment wschodniej części gminy obejmuje nieudokumentowany zbiornik Subniecka warszawska (nr 215) o powierzchni 51 000,00 ha.

RZEŻBA TERENU I GEOLOGIA

Rzeźba terenu gminy związana z licznymi etapami recesji lądolodu subfazy dobrzyńskiej i fazy poznańskiej tego zlodowacenia. Na tutejszym terenie wyróżnić możemy dwie główne jednostki geomorfologiczne, które są formami akumulacji lodowcowej, wodno – lodowcowej i eolicznej tj. wysoczyzna polodowcowa z charakterystycznym układem moren czołowych oraz równina akumulacji wodni lodowcowej pokryta niekiedy polami piasków eolicznych z dobrze rozwiniętymi wydrami.¹¹

Według podziału fizycznogeograficznego Polski, obszar gminy położony jest na terytorium dwóch makroregionów fizyczno-geograficznych tj. Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego i Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej, w obszarze, których odznaczają się mniejsze jednostki – mezoregiony. Do mezoregionów, w których obszarze położony jest teren gminy Lipno, należy: Pojezierze Chełmińskie, Równina Urszulewska oraz Nieszawski Przełom Wisły.

Tabela 30. Położenie gminy Lipno wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Gmina Lipno			
Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa		
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski		
Podprowincja	Pojezierza Południowobałtyckie		
Makroregion	Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie	Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka	
Mezoregion	Pojezierze Dobrzyńskie	Równina Urszulewska	Nieszawski Przełom Wisły

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://geologia.pgi.gov.pl>

Do poprawy

Pod względem geologicznym gmina położona w niecce brzeżnej. Osady ordowiku reprezentowane są przez szaroczarne iłowce i łupki ilaste, podrzędnie przez wapienie. Osady sylurskie są wykształcone podobnie jak ordowickie. Są to iłowce, iłołupki szarozielonkawe lub ciemnoszare, zwięzłe z wkładkami margli, wapieni i mułowców szarych. Brak jest osadów dewonu, karbonu i dolnego permu. Utwory cechsztyńskie zaczynają się łupkami miedzionośnymi, na których leży wapień podstawowy, wyżej anhydryt podstawowy cyklotemy werra i najstarsze sole. Cyklotem stassfurt zaczyna się poziomem dolomitu głównego, wyżej leżą anhydryty, sole starsze i sole młodsze. Na nich zalegają utworu triasu reprezentowane przez mułowce ciemnoszare z przeławiczeniami piaskowców oraz iłowce i iłołupki czekoladowe i pstre z wkładkami gipsów i anhydrytów w spągu (pstry piaskowiec), wapienie zbite z przeławiczeniami iłowców, wyżej dolomity oraz anhydryty szare i szaroniebieskie (wapień muszlowy), iłowce czekoladowe i wapniste mułowce pstre z przewarstwieniami anhydrytów

¹¹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Gminy Lipno

i cienkimi wtrąceniami piaskowców (kajper), iłowce czekoladowe i pstre, mułowce, a w stropie piaskowce (retyk). Wyżej leżą osady jurajskie reprezentowane przez: piaskowce kwarcowe ze zwęgloną substancją roślinną i nielicznymi wkładkami mułowców i iłowców (lias), szare piaskowce kwarcowe z konkrecjami sydereytów i z wkładkami iłowców i mułowców, w stropie silnie zapiaszczone wapienie z oolitami limonitowymi, wapienie organodetrytyczne z bułami krzemiennymi oraz wapienie oolitowe, szaroczarne mułowce i iłowce oraz wapienie pelityczne z wkładkami anhydrytu i margli ilastych. Na utworach jurajskich położone są występujące na całej powierzchni gminy osady kredowe, które często położone są bezpośrednio pod utworami czwartorzędowymi. Kreda dolna wykształcona jest jako iłowce i mułowęgliste, ze skupieniami pirytu i przewarstwieniami węgla brunatnego, natomiast kreda górna (machstricht) jako margle i wapienie margliste z pojedynczymi czertami. Osady trzeciorzędu w gminie Lipno występują powszechnie, a ich sedimentacje rozpoczynają iły i piaski glaukonitowe oligocenu. Neogen wykształcony jest w postaci piasków z wkładkami mułków, iłów i węgla brunatnego, natomiast pliocen iłów pstrych z wkładkami mułków i piasków. Iły pstre tworzą wysoką elewację z szeregiem drobnych depresji. Osady czwartorzędowe pokrywają cały obszar gminy i osiągają znaczne miąższości, dochodzące do 250 m. Najstarszy plejstocen znany jest wyłącznie z otworów wiertniczych. Na powierzchni występują dopiero najmłodsze osady zlodowacenia środkowo i północnopolskiego oraz holocenu.¹²

Głównymi utworami przypowierzchniowymi występującymi na przeważającym terenie gminy Lipno są gliny zwałowe, ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe wykształcone podczas zlodowacenia północnopolskiego. Ponadto wzdłuż rzek i na terenach zagłębionych zlokalizowane są piaski i żwiry sandrowe uformowane zlodowacenia północnopolskiego i pochodzące z okresu holocenu piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły.

STAN JAKOŚCI POWIETRZA

Województwo kujawsko-pomorskie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza. Zgodnie z przyjętym podziałem, gmina Lipno należy do strefy kujawsko-pomorskiej.

Poniżej zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu. Dla potrzeb badań substancje, których poziom stężeń ma zostać zmierzony, zostały podzielone na 2 grupy: ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Substancje oceniane ze względu na ochronę zdrowia ludzi:

- dwutlenek siarki (SO₂),
- dwutlenek azotu (NO₂),
- tlenek węgla (CO),

¹² Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Gminy Lipno

- benzen (C_6H_6),
- ozon troposferyczny (O_3),
- pył zawieszony PM_{10} , oraz zawarte w tym pyłe metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren),
- pył $PM_{2,5}$.

Substancje oceniane ze względu na ochronę roślin:

- dwutlenek siarki (SO_2),
- tlenki azotu (NO_x),
- ozon (O_3).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty, tam gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenie ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego – oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie – z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków – w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla $PM_{2,5}$, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II – poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji dla strefy kujawsko-pomorskiej.

Tabela 31. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy kujawsko-pomorskiej, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
		Kryterium – poziom dopuszczalny								Kryterium – poziom docelowy					Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
					Faza I	Faza II									
Strefa kujawsko-pomorska	PL0404	A	A	C	A	A1	A	A	A	A	C	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim. Raport wojewódzki za rok 2020

Tabela 32. Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2020 w strefie kujawsko-pomorskiej, z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony zdrowia

Zanieczyszczenie	Typ normy	Czas uśredniania (parametr)	Powierzchnia obszaru przekroczenia [km ²]	Udział w powierzchni strefy [%]	Liczba mieszkańców obszaru przekroczenia	Udział w liczbie mieszkańców strefy [%]
BaP	Poziom docelowy	Śr. roczna	715,9	4,07	456 314	32,30
Pył PM ₁₀	Poziom dopuszczalny	Śr. 24-godz.	37,1	0,21	85 952	6,08
Ozon	Poziom celu długoterminowego	Śr. 8-godz.	14 517,0	82,50	104 3042	73,83

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim za rok 2020

Roczna ocena jakości powietrza za 2020 r. w strefie kujawsko-pomorskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne (kryterium ochrona zdrowia) – pył PM₁₀ (śr. 24-h);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe (kryterium ochrona zdrowia) – benzo(a)piren B(a)P (śr. roczna);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego (kryterium ochrona zdrowia) – ozon O₃ (max 8-h);

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy kujawsko-pomorskiej były dotrzymane. Teren gminy Lipno znalazł się w obszarze przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz poziomu celu długoterminowego ozonu. W celu przywrócenia obowiązujących standardów należy podjąć działania na rzecz poprawy jakości powietrza we wskazanych obszarach, gdzie zostały przekroczone dopuszczalne wartości. Na terenie gminy głównym źródłem zanieczyszczeń są kotłownie indywidualnych gospodarstw domowych oraz zlokalizowane w mieście mniejsze zakłady produkcyjne.

W ostatnich latach Gmina Lipno realizowała przedsięwzięcia z zakresu termomodernizacji oraz wymiany źródła ciepła w obiektach użyteczności publicznej, które miały wpływ na poprawę jakości powietrza.

3.2 Infrastruktura drogowa i dostępność komunikacyjna

TRANSPORT DROGOWY

Układ drogowy na terenie gminy Lipno tworzą:

- drogi krajowe:
 - nr 67 relacji Lipno – Włocławek,
 - nr 10 łącząca aglomerację szczecińską, bydgosko-toruńską i warszawską,
- drogi wojewódzkie:
 - nr 557 relacji Rypin – Lipno,
 - nr 558 relacji Dyblin – Lipno,
 - nr 559 relacji Płock – Lipno,
- drogi powiatowe oraz drogi gminne i wewnętrzne.

Gmina Lipno posiada ponad 296 km dróg zaliczonych do kategorii dróg gminnych, z czego ok. 62 km to drogi asfaltowe. Sieć dróg gminnych umożliwia komunikację między poszczególnymi jednostkami osadniczymi. Na terenie gminy występują także połączenia autobusowe, które umożliwiają przemieszczanie się mieszkańców, jak i turystów. Część dróg, która jest w dobrym stanie technicznym, stwarza warunki do przejazdów zarówno pasażerskich, jak i towarowych.

Dobry stan techniczny wpływa również na zmniejszenie się wydzielania spalin oraz kurzów i pyłów do atmosfery. Dlatego istotne jest utrzymanie dróg w dobrym stanie i poddawanie ich regularnym pracom modernizacyjnym.

Według przeprowadzanych Generalnych Pomiarów Ruchu przez GDDKiA co 5 lat w okresie 2000-2020/21¹³, w ciągu drogi krajowej nr 10 przebiegającej przez gminę, średni ruch dobowy pojazdów zwiększył się o 21,51% na odcinku Kikół – Lipno oraz zmniejszył się nieznacznie o 1,29% na odcinku Lipno – Sierpc.

Tabela 33. Średnia dobową liczbą pojazdów na drodze krajowej nr 10 w latach 2000-2020/21

Rok pomiaru	Odcinek Kikół /ul. Świętojańska (DW554)/ – Lipno /DK67, DW557/	Odcinek Lipno /DK67, DW557/ – Sierpc /ul. Rypińska (DW560)/
2000	7 449	5 642
2005	9 474	6 116
2010	11 096	7 092
2015	8 757	5 510
2020/21	9 051	5 569

Źródło: GDDKiA, *Generalny pomiar Ruchu w roku 2000, 2005, 2010, 2015 i 2020/21*

W ciągu drogi krajowej nr 67, w przejściu przez Lipno zanotowano wzrost średniej dobowej liczby pojazdów o 23,62%, natomiast na odcinku Lipno – Szpetal Górny o 39,61%.

Tabela 34. Średnia dobową liczbą pojazdów na drodze krajowej nr 67 w latach 2000-2020/21

Rok pomiaru	Odcinek Lipno /przejście: DK10, DW557 – ul. Staszica (DW558)/	Odcinek Lipno /ul. Staszica (DW558)/ – Szpetal Górny /ul. Płocka (DW562)/
2000	—	5 590
2005	13 234	6 771
2010	12 008	7 607
2015	14 143	7 190
2020/21	16 360	7 804

Źródło: GDDKiA, *Generalny pomiar Ruchu w roku 2000, 2005, 2010, 2015 i 2020/21*

Na drodze wojewódzkiej nr 557, na odcinku Nadróż – Lipno, w latach 2005-2015 zanotowano wzrost średniej dobowej liczby pojazdów o 9,06%. Na odcinku drogi wojewódzkiej nr 558 w przejściu przez Lipno odnotowano wzrost średniej dobowej liczby pojazdów o 25,91%, natomiast na odcinku Lipno – Dyblin wzrost o aż 394,27%. Na drodze wojewódzkiej nr 559 średnia dobową liczbą pojazdów wzrosła o 21,76% na odcinku przechodzącym przez miasto i o 67,16% na odcinku Lipno – granica województwa.

¹³ Część pomiarów za rok 2020 ze względu na pandemię COVID-19 i wprowadzenie stanu epidemicznego w kraju przesunięto na okres w roku 2021.

Tabela 35. Średnia dobową liczbą pojazdów na drodze wojewódzkiej nr 557 w latach 2000-2020/21

Rok pomiaru	Odcinek Nadróż – Lipno /DK10/	Odcinek Lipno /przejście: ul. Jastrzębska – ul. Wojska Polskiego (DK10)/
2000	—	—
2005	3 080	—
2010	3 010	—
2015	2 833	—
2020/21	3 359	6 682

Źródło: GDDKiA, *Generalny pomiar Ruchu w roku 2000, 2005, 2010, 2015 i 2020/21*

Tabela 36. Średnia dobową liczbą pojazdów na drodze wojewódzkiej nr 558 w latach 2000-2020/21

Rok pomiaru	Odcinek Lipno /przejście/	Odcinek Lipno – Dyblin /DW562/
2000	—	—
2005	2 609	908
2010	3 988	2 767
2015	4 507	2 883
2020/21	3 285	4 488

Źródło: GDDKiA, *Generalny pomiar Ruchu w roku 2000, 2005, 2010, 2015 i 2020/21*

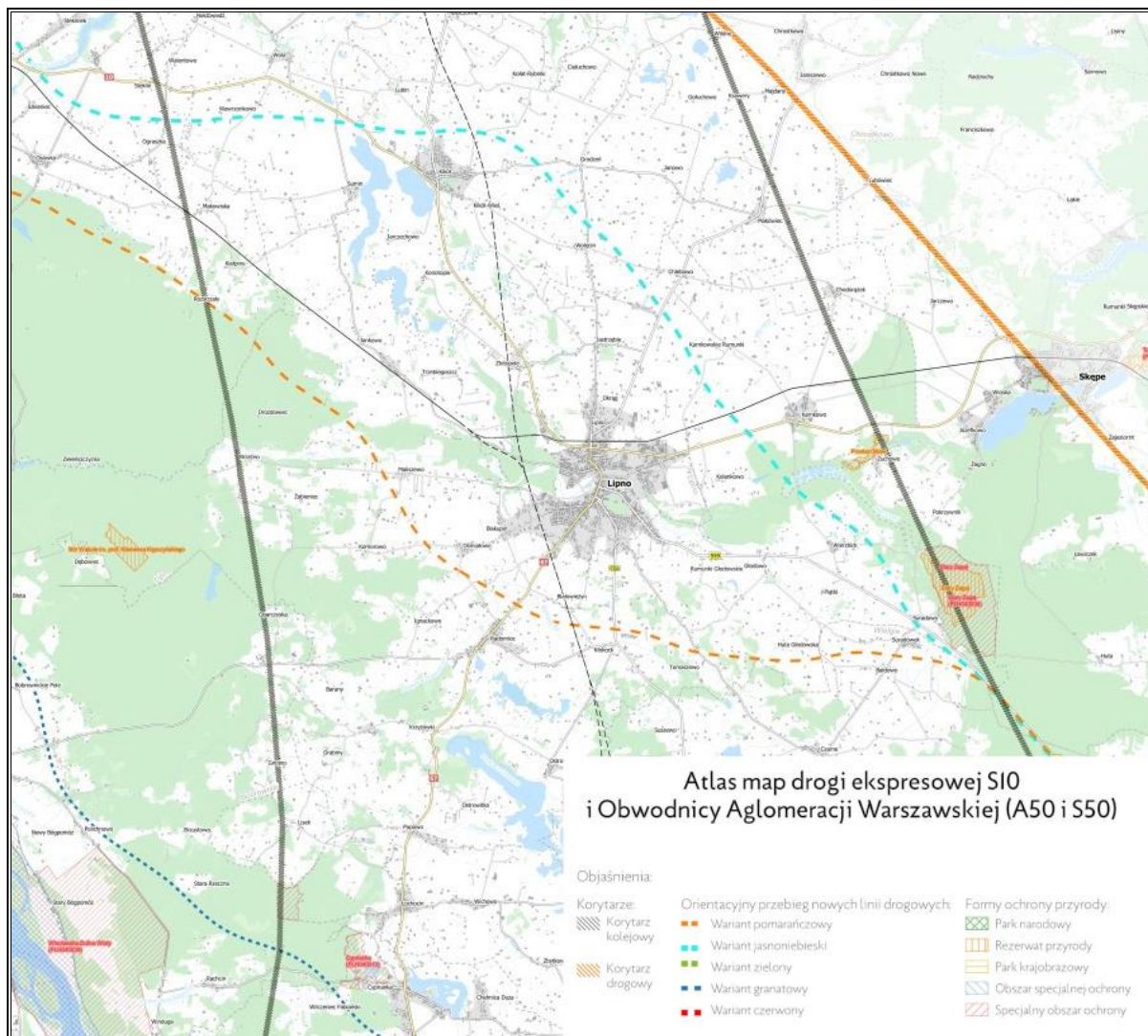
Tabela 37. Średnia dobową liczbą pojazdów na drodze wojewódzkiej nr 559 w latach 2000-2020/21

Rok pomiaru	Odcinek Lipno /przejście/	Odcinek Lipno – gr. woj.
2000	—	—
2005	2 574	880
2010	2 985	1 923
2015	3 825	1 665
2020/21	3 134	1 471

Źródło: GDDKiA, *Generalny pomiar Ruchu w roku 2000, 2005, 2010, 2015 i 2020/21*

Ponadto przez obszar gminy wytyczono planowane warianty drogi ekspresowej S10 relacji Szczecin – Bydgoszcz – Toruń – Płock – Warszawa (wariant pomarańczowy i jasnoniebieski). Jednak zgodnie ze sporządzonym w czerwcu 2019 r. przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Studium korytarzowym dla inwestycji pod nazwą „Budowa drogi ekspresowej S10 Toruń (A1) – Warszawa (S8) wraz z budową Obwodnicy Aglomeracji Warszawskiej” oba warianty przebiegające przez obszar gminy nie zostały wybrane jako najkorzystniejsze.

Rysunek 2. Proponowane warianty przebiegu drogi ekspresowej S10 przez obszar gminy Lipno

Źródło: <https://cpk.pl/>

TRANSPORT KOLEJOWY

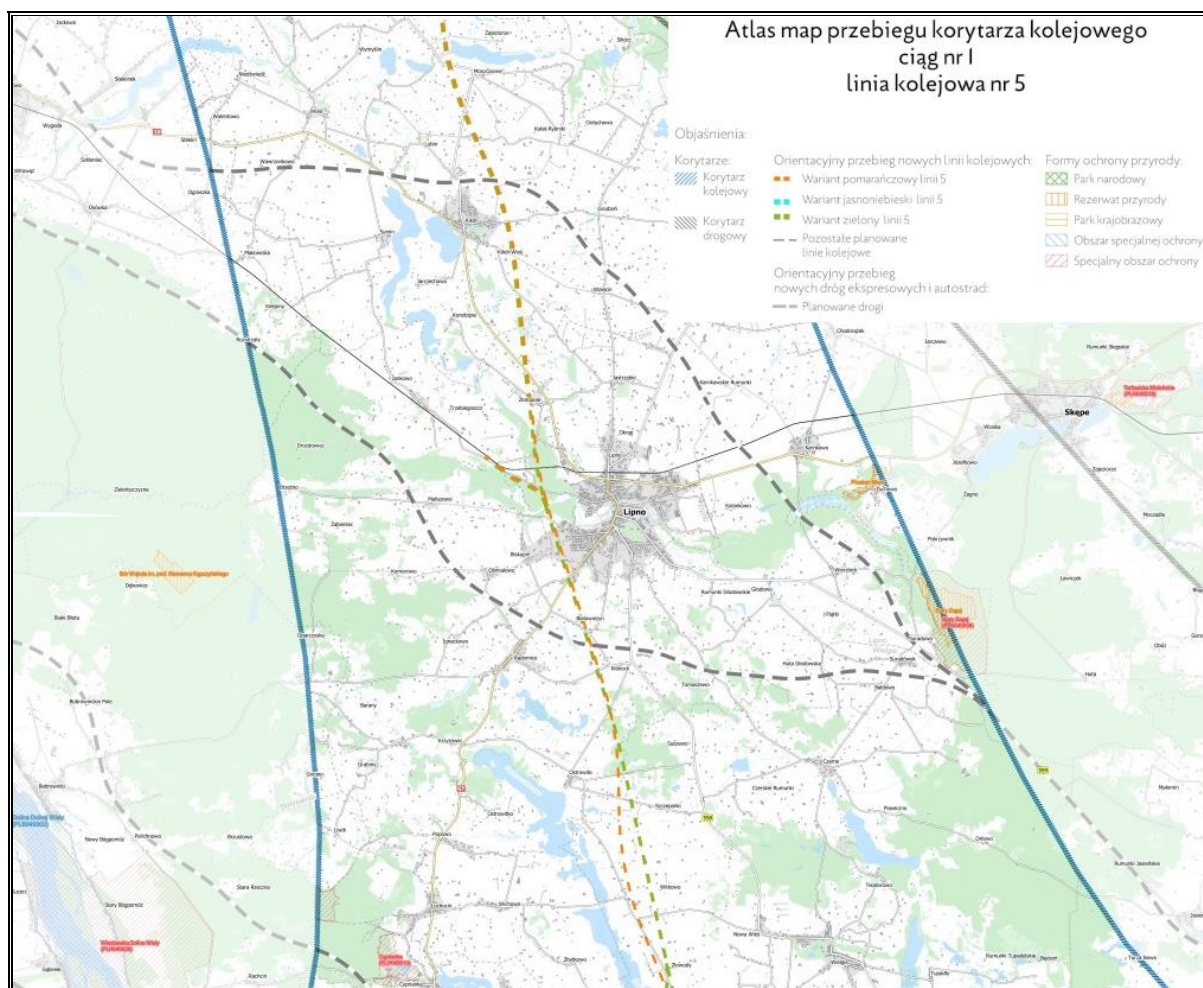
Przez teren gminy Lipno przebiega jednotorowa linia kolejowa nr 27 relacji Nasielsk – Toruń Wschodni. Na terenie jednostki znajdują się dwa przystanki kolejowe: Konotopie (poniżej 10 pasażerów/dobę)¹⁴ i Karnkowo (poniżej 10 pasażerów/dobę).

Ponadto przez obszar gminy wytyczono warianty przebiegu linii kolejowej nr 5 w ramach korytarza kolejowego nr 1 Centralnego Portu Komunikacyjnego – wariant pomarańczowy i jasnoniebieski, które biegną tym samym śladem. Linia miałaby połączyć Trójmiasto, Grudziądz, Włocławek i Płock z CPK, a dalej poprzez kolejne inwestycje kolejowe – z Warszawą, Katowicami czy Krakowem. Zgodnie z Planem Inwestycji Kolejowych na lata

¹⁴ Urząd Transportu Kolejowego, *Dobowa wymiana pasażerów na stacjach w Polsce*, 2017

2020-2034 rozpoczęcie prac budowlanych planowane jest na rok 2026, natomiast oddanie linii do użytku ma nastąpić w roku 2030.

Rysunek 3. Proponowane warianty przebiegu linii kolejowej nr 5 przez obszar gminy Lipno

Źródło: <https://cpk.pl/>

3.3 Mieszkalnictwo

Z danych GUS zestawionych w poniższej tabeli wynika, że ogólna liczba mieszkań na przestrzeni lat 2016-2020 zwiększyła się o 4,73%. Liczba izb wzrosła o 5,88%, natomiast powierzchnia użytkowa mieszkań zwiększyła się o 6,29%.

Tabela 38. Stan infrastruktury mieszkaniowej na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020
Mieszkania	-	3 168	3 209	3 253	3 288	3 318
Izby	-	13 707	13 916	14 159	14 353	14 513
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	280 817	285 275	290 433	294 654	298 477

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wzrost liczby mieszkań świadczy o korzystnym rozwoju gminy Lipno pod względem mieszkalnictwa oraz zainteresowaniem nim pod względem osiedleńczym.

W analizowanym okresie przeciętna powierzchnia mieszkaniowa jednego mieszkania zwiększyła się o 1,4 m² (1,58%). Podobny trend przyjął wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę (wzrost o 1,6 m², tj. 6,78%) oraz wskaźnik mieszkań na 1 000 mieszkańców notując wzrost o 13,7 tj. 5,13%.

Tabela 39. Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	88,6	88,9	89,3	89,6	90,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	23,6	23,9	24,5	24,8	25,2
Mieszkania na 1000 mieszkańców	-	266,8	269,3	274,2	277,0	280,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

W roku 2020 dostęp do wodociągu posiadało 93,4% mieszkań, dostęp do ustępu sanitarnego 87,2% mieszkań, natomiast w łazienkę wyposażonych było 83,0% mieszkań. Na przestrzeni ostatnich 5 lat widoczny jest systematyczny wzrost wyposażenia mieszkań w powyższe instalacje. Szczegóły prezentuje poniższa tabela.

Tabela 40. Mieszkania wyposażone w instalacje sanitarne na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2016	2017	2018	2019	2020
Wodociąg	%	93,0	93,1	93,2	93,3	93,4
Ustęp splukiwany	%	86,6	86,8	87,0	87,1	87,2
Łazienka	%	82,1	82,4	82,6	82,8	83,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/>

Obecnie na terenie gminy obowiązuje przyjęty uchwałą nr XXX/184/2021 Rady Gminy Lipno z dnia 22 grudnia 2021 r. Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Lipno na lata 2022-2026.

Mieszkaniowy zasób Gminy Lipno według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku stanowi 24 lokali o łącznej powierzchni użytkowej 961,34 m², usytuowanych w 7 budynkach:

- Karnkowo 100 - w budynku znajduje się 6 mieszkań socjalnych o łącznej pow. 192,37 m²,
- Kłokock 75 – w budynku znajduje się 5 mieszkań socjalnych o łącznej pow. 185,50 m²,
- Chlebowo 35 - w budynku znajduje się 6 mieszkań o łącznej pow. 213,50 m²,
- Trzebiegoszcz 49A - w budynku znajdują się 4 mieszkania o łącznej pow. 196,10 m²,

- Lipno ul. Mickiewicza 29 – w budynku wynajmuje się 1 mieszkanie, o powierzchni 41,58 m², pozostała powierzchnia budynku przeznaczona jest na biura UG Lipno,
- Złotopole 18a - w budynku znajdują się 1 mieszkanie o łącznej pow. 57,34 m²,
- Karnkowo 42 - w budynku znajduje się 1 mieszkanie o łącznej pow. 74,70 m², pozostała powierzchnia budynku przeznaczona jest na przedszkole,

Zakres planowanych prac w latach 2022-2026 zakłada wymianę instalacji grzewczej w budynku w Karnkowie nr 100 oraz bieżące remonty i usuwanie awarii we wszystkich budynkach.

3.4 Zaopatrzenie w infrastrukturę techniczną

Obecność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie jednostki samorządu terytorialnego istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne oraz odbioru i oczyszczania ścieków. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększa również atrakcyjność osiedleńczą dla potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów.

SIEĆ KANALIZACYJNA

Zgodnie z danymi w poniższej tabeli w roku 2020 długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wyniosła 13,9 km i na przestrzeni lat 2016-2020 wzrosła o 7,5 km tj. 117,19%. Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w roku 2020 wyniosła 1 536 osób, co stanowiło 13,0% wszystkich mieszkańców gminy. Szczegółowe informacje o infrastrukturze kanalizacyjnej prezentuje poniższa tabela.

Tabela 41. Infrastruktura kanalizacyjna gminy Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	6,4	6,4	13,6	13,6	13,9
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	167	167	266	266	269
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	31,7	35,7	35,1	34,9	40,5
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej ogółem	osoba	1 026	1 026	1 536	1 536	1 536
	%	8,6	8,6	12,9	12,9	13,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> oraz z Urzędu Gminy Lipno

Liczba ludności korzystająca z oczyszczalni ścieków zgodnie z danymi GUS w roku 2020 na terenie gminy Lipno wyniosła 1 536 osób. W tym samym roku ilość oczyszczanych ścieków łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi w ciągu całego roku wyniosła 45 dam³.

Ścieki odprowadzane są do gminnych mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków w miejscowościach Karnkowo, Łochocin i Radomice. Z uwagi na rozproszoną zabudowę oraz niską gęstość zaludnienia budowa sieci kanalizacyjnej na terenie całej gminy jest obecnie nieopłacalna pod względem finansowym. W tym przypadku za zasadne należy uznać zastosowanie pojedynczych systemów lub innych właściwych systemów zapewniających ochronę.

W części gminy, niepodłączonej do sieci kanalizacyjnej, podstawową infrastrukturę techniczną w zakresie gospodarki ściekowej stanowią przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki bezodpływowe. Ich wykaz prezentuje tabela poniżej.

Tabela 42. Informacje dotyczące ilości zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość zbiorników bezodpływowych [szt.]	921	949	960	907	892
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	347	358	377	425	479

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>
W analizowanym okresie liczba zbiorników bezodpływowych zmniejszyła się o 29 szt. (3,15%), a liczba przydomowych oczyszczalni ścieków wzrosła o 132 szt. (38,04%).

SIEĆ WODOCIĄGOWA

Zgodnie z danymi GUS, na terenie gminy Lipno w roku 2020 długość sieci wodociągowej wynosiła 331,1 km i na przestrzeni analizowanych lat (2016-2020) wzrosła o 3,2 km (0,98%). Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej w roku 2020 wyniosła 11 082 osób, co stanowiło 93,7% wszystkich mieszkańców. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca w 2020 roku wyniosło 39,8 m³ i zwiększyło się na przestrzeni ostatnich 5 lat o 9,34%.

Tabela 43. Infrastruktura wodociągowa gminy Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	J.m.	2016	2017	2018	2019	2020
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	327,9	328,4	328,4	328,4	331,1
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2 543	2 598	2 667	2 704	2 741
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	431,4	386,1	439,7	488,1	472,1
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej ogółem	osoba	11 071	11 122	11 093	11 110	11 082
	%	93,2	93,4	93,5	93,6	93,7

Wyszczególnienie	J.m.	2016	2017	2018	2019	2020
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	36,4	32,6	36,9	41,3	39,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>
Woda dostarczana mieszkańcom gminy Lipno pochodzi z trzech ujęć wód podziemnych, w skład których wchodzi jedenaście studni głębinowych. Woda czerpana jest z pokładów czwartorzędowych, a zatwierdzone zasoby eksploatacyjne ujęć zawierają się w przedziale od 365 m³/d do 1 500 m³/d. W ramach trzech ujęć funkcjonują trzy stacje uzdatniania wody (SUW) w miejscowościach Jastrzębie, Głodowo i Wichowo.

Gmina Lipno dostarcza wodę pitną do odbiorców indywidualnych (gospodarstwa domowe), obiektów oświatowych, usługowych, handlowych i innych za pomocą dwóch wodociągów publicznego zaopatrzenia.

Z wodociągu publicznego Głodowo zaopatrywane są miejscowości: Barany, Białowieżyn, Biskupin, Borek, Brzeźno, Drozdowiec, Głodowo, Grabiny, Huta Głódowska, Ignackowo, Kłokock, Komorowo, Krzyżówki, Lipno, Łochocin, Maliszewo, Ostrowite, Ostrowitko, Ośmiałowo, Piątki, Popowo, Pólko, Radomice, Rumunki Głódowskie, Rumunki Podgłódowskie, Rumiankowo, Suradowo, Tomaszewo, Wichowo, Wierzbick, Zbytkowo i Żabieniec.

Wodociąg publiczny Jastrzębie zaopatruje miejscowości: Chlebowo, Chodorążek, Jankowo, Jastrzębie, Karnkowo, Karnkowskie Rumunki, Kolankowo, Lipno, Maliszewo, Okrąg, Trzebiegoszcz i Złotopole.

Miejscowość Wąkole zaopatrywana jest natomiast przez wodociąg publiczny z gminy Bobrowniki.

Pozostała ludność gminy Lipno zaopatruje się w wodę z własnych studni kopalnych i hydroforów.

Ponadto z wodociągu publicznego Głodowo, zaopatrywane są dwie miejscowości z gminy Bobrowniki: Gnojno i Oparczyska oraz miejscowość Lisek w gminie Fabianki.

Zgodnie z danymi zawartymi w ocenach okresowych przydatności wody do spożycia przez ludzi sporządzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lipnie w roku 2021, stwierdzono przydatność wody do spożycia przez ludzi i brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wody z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy.

ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Na terenie gminy Lipno nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy i nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych oraz obiektów publicznych. W celach grzewczych głównie wykorzystywane są paliwa stałe (węgiel, biomasa, drewno) oraz olej opałowy i LPG.

Na terenie gminy nie planuje się budowy scentralizowanej sieci ciepłowniczej a priorytetem i głównym kierunkiem rozwoju jest prowadzenie działań zwiększających efektywność energetyczną produkcji i wykorzystania ciepła oraz wdrażanie rozwiązań niskoemisyjnych wpływających na poprawę jakości powietrza atmosferycznego.

ZAOPATRZENIE W GAZ ZIEMNY

Na terenie gminy nie funkcjonuje sieć gazowa. Z powodu braku infrastruktury gazowej oraz ze względu na łatwość w użytkowaniu i czynniki ekonomiczne, mieszkańcy korzystają z gazu propan-butan dystrybuowanego w butlach lub zbiornikach przydomowych.

W przyszłości planowana jest budowa sieci gazowej na terenie gminy. Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o. o. planuje przystąpić do sporządzenia koncepcji gazyfikacji miasta Lipno. Analizom zostanie poddany wariant gazyfikacji sieciowej zakładający budowę gazociągu dystrybucyjnego średniego ciśnienia z obszaru sąsiedniej Gminy Fabianki oraz wariant gazyfikacji wyspowej przy wykorzystaniu stacji regazyfikacji skroplonego gazu LNG. Pierwszy z nich pozwoliłby na zasilenie nieruchomości z obszaru wiejskiej Gminy Lipno, położonych w sąsiedztwie trasy gazociągu.

Ponadto przez południowy obszar gminy, na długości ok. 4,877 km, przebiega tranzytowy gazociąg wysokoprężny Jamał – Europa Zachodnia o ciśnieniu DN 1400. Powyższy gazociąg nie ma jednak wpływu na przeprowadzenie gazyfikacji gminy i nie stanowi potencjalnego źródła gazu ziemnego.

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Gmina Lipno zaopatrywana jest w energię elektryczną ze stacji elektroenergetycznej 110/15 kV GPZ Lipno zlokalizowanej w mieście Lipnie.

Na obszarze gminy energia elektryczna jest rozprowadzana poprzez linie średniego napięcia do poszczególnych stacji transformatorowych SN/nn znajdujących się na jej terenie, z których wyprowadzona jest sieć niskiego napięcia, trafiająca bezpośrednio do odbiorców końcowych.

Przez teren ten przebiegają również linie wysokiego i najwyższego napięcia:

- linia 220kV Włocławek – Olsztyn, która stanowi fragment krajowego systemu przesyłowego energii elektrycznej,
- linia 110kV Włocławek Wschód – Kawęczyn,
- linia 110kV Włocławek Zawisłe – Lipno,
- linia 110kV Golub - Dobrzyń – Lipno,
- linia 110kV Lipno – Puszcza Miejska.

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII (OZE)

Energia wiatru

Gmina Lipno znajduje się w strefie korzystnych warunków dla rozwoju energetyki wiatrowej, gdyż na jej terenie energia wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wynosi ok. 1 250 kWh/m²/rok.¹⁵

Na terenie gminy funkcjonuje 12 turbin (elektrowni) wiatrowych o łącznej mocy zainstalowanej 6,1 MW. Szczegółowy wykaz prezentuje poniższa tabela.

Tabela 44. Elektrownie wiatrowe funkcjonujące na terenie gminy Lipno

Lp.	Liczba turbin	Łączna moc [MW]	Obręb ewidencyjny	Numer ewidencyjny działki
1.	3	0,9	Radomice, Ignackowo	44/5, 67/2
2.	2	1,2	Chlebowo	166/3, 170/2
3.	2	1,2	Złotopole	226/2, 226/4
4.	1	0,3	Kolankowo	59
5.	1	0,3	Kolankowo	60
6.	1	0,8	Kłokock	120/3
7.	1	0,6	Okrag	232/1
8.	1	0,8	Karnkowo	202

Źródło: Założenia do Planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Lipno

Energia słoneczna

Warunki dla rozwoju energetyki w województwie kujawsko-pomorskim są korzystne. Gmina położona jest na obszarze, gdzie usłonecznienie w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) wynosi około 1 650 godzin i należy do wysokiego

¹⁵ Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, *Mezoskalowa mapa wiatrów z izoliniami rocznej podaży surowej energii wiatru, niesionej przez strugę wiatru o powierzchni przekroju 1 m² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu (30 m n.p.g.)*, Opracowanie 2001, Warszawa

w Polsce. Oznacza to, że gmina Lipno posiada potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u.¹⁶

Na terenie gminy występują korzystne warunki do instalacji urządzeń wykorzystujących energię słoneczną, co przekłada się na wzrastające zainteresowanie budową elektrowni fotowoltaicznych. Obecnie, na terenie gminy funkcjonuje kilka tego typu obiektów. Ponadto w ostatnich latach wzrosło zainteresowanie wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych. Można zatem wnioskować, że na jej terenie wśród właścicieli prywatnych zlokalizowane są indywidualne instalacje wykorzystujące energię słoneczną.

Energia geotermalna

Gmina Lipno znajduje się w obszarze grudziądzko-warszawskiego okręgu geotermalnego. Temperatura wód geotermalnych na głębokości 2 000 m p.p.t., zlokalizowanych w obrębie jednostki wynosi około 60°C. Położenie takie stanowi korzystne źródło pozyskiwania energii geotermalnej.¹⁷

Obecnie na terenie tym energia geotermalna nie jest wykorzystywana na szerszą skalę. W związku z brakiem konieczności inwentaryzacji energii ze źródeł geotermalnych przez gminę brak jest szczegółowych informacji na temat instalacji płytkiej geotermii. Zgłoszenia nie wymagają instalacje do głębokości 30 m. Natomiast instalacje wymagające głębszego wiercenia podlegają obowiązkowi opracowania projektu robót geologicznych i jego zgłoszenia staroście powiatu lipnowskiego. W najbliższym czasie można się spodziewać wzrostu zainteresowania społeczeństwa wykorzystaniem pomp ciepła w budynkach indywidualnych.

Energia wodna

Na terenie gminy Lipno działa jedna mała elektrownia wodna (MEW) w miejscowości Wąkole.

Energia z biomasy

Duże zasoby ziem wykorzystywanych rolniczo stwarzają możliwość wykorzystania biomasy w energetyce ciepłej.

Energia z biogazu

Na obszarze gminy Lipno nie funkcjonuje obecnie żadna biogazownia.

¹⁶ Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy, <https://klimat.imgw.pl/>, *Mapa uśłonecznienia Polski dla wielolecia 1981-2010*

¹⁷ Państwowy Instytut Geologiczny, <http://www.pgi.gov.pl>, *Mapa okręgów geotermalnych Polski oraz Mapa temperatury na głębokości 2000 m p.p.t. na obszarze Polski.*

TELEKOMUNIKACJA

Na terenie gminy zlokalizowane są trzy stacje bazowe telefonii komórkowej różnych nadawców sygnałów, typu GSM, UMTS i LTE, których transmisja mowy i danych może odbywać się w różnych pasmach częstotliwości. Są to stacje w miejscowościach: Maliszewo, Krzyżówki i Kłokock.

GOSPODARKA ODPADAMI

Na terenie województwa kujawsko-pomorskiego obowiązuje Plan gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028.

Na obszarze gminy obowiązuje *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Lipno* przyjęty uchwałą nr XXXII/190/2022 Rady Gminy Lipno z dnia 17 lutego 2022 r. w sprawie przyjęcia *Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Lipno*. Określa on szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie jednostki, głównie poprzez ustalenie m.in.:

- 1) wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości,
- 2) rodzajów i minimalnych pojemności pojemników i worków przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości w tym na terenach przeznaczonych do użytku publicznego oraz na drogach publicznych, warunków rozmieszczania tych pojemników i ich utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym,
- 3) częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz z terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
- 4) innych wymagań wynikających z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami,
- 5) obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe, mające na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku,
- 6) wymagań utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej w tym także zakazu ich utrzymywania na określonych obszarach lub w poszczególnych nieruchomościach.
- 7) obszarów podlegające obowiązkowej deratyzacji i terminy jej przeprowadzania.

W 2020 roku w gminie Lipno funkcjonował system gospodarowania odpadami zgodnie z ustawą o utrzymanie czystości i porządku w gminach z 13 września 1996 roku, tzn. systemem objęte są wyłącznie nieruchomości zamieszkałe. Zbiórka selektywna odbywa się w systemie pojemnikowym w zabudowie wielorodzinnej, gdzie we wskazanych przez zarządców miejscach ustawione są pojemniki na odpady zmieszane, papier, szkło, tworzywa

sztuczne i metale oraz ulegające biodegradacji. W zabudowie jednorodzinnej natomiast zbiórka odpadów odbywa się w systemie pojemnikowo-workowym, w których w pojemnikach gromadzone są odpady zmieszane, a w workach zbierane selektywnie.

W 2020 r. odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych realizowany był na podstawie indywidualnych umów zawartych z przedsiębiorcami wpisanymi do rejestru działalności regulowanej na terenie Gminy Lipno uprawnionymi do świadczenia usług w tym zakresie.

Łączna ilość odebranych odpadów komunalnych z terenu gminy Lipno w roku 2020 wyniosła 1 793,68 Mg, z czego 520,64 Mg stanowiły niesegregowane zmieszane odpady komunalne.

Tabela 45. Ilość odebranych odpadów komunalnych z terenu gminy Lipno w roku 2020 w [Mg]

Rodzaj odpadów	Kod odpadów	Nieruchomości zamieszkałe	Firmy	Ogółem
opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	0,00	19,38	19,38
zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	520,64	0,00	520,64
opakowania ze szkła	15 01 07	15,50	0,00	15,50
zużyte opony	16 01 03	13,00	0,00	13,00
odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	17 01 01	3,50	0,00	3,50
zmieszane odpady z budowy, remontu i demontażu	17 09 04	1,24	0,00	1,24
odpady kuchenne ulegające biodegradacji	20 01 08	8,08	0,00	8,08
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	20 01 36	12,86	0,20	13,06
odpady ulegające biodegradacji	20 02 01	58,26	0,00	58,26
niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	20 03 01	976,06	42,7	1 018,76
odpady wielkogabarytowe	20 03 07	79,52	0,00	79,52
odpady komunalne nie wymienione w innych podgrupach odpadów	20 03 99	0,00	42,74	42,74
Suma		1 688,66	105,02	1 793,68

Źródło: Raport o stanie Gminy Lipno za rok 2020

Na terenie gminy Lipno do końca roku 2020 funkcjonowały dwa Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), w miejscowości Karnkowo i Złotopole do których mieszkańcy w ramach ponoszonej opłaty mogą oddawać odpady komunalne, takie jak opakowania ze szkła, opakowania z tworzyw sztucznych, odpady wielkogabarytowe, zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne, zużyte opony, czy gruz z przeprowadzonych samodzielnie remontów, farby, lakiery, kleje, detergenty i chemikalia oraz opakowania po nich i baterie. Ponadto, do punktu PSZOK mieszkańcy mogą przez cały rok oddawać odpady zielone. Obecnie PSZOK na terenie gminy zlokalizowany są w miejscowości Złotopole.

W roku 2020 łącznie zebrano z PSZOK 59,48 Mg odpadów, z tego 40,62 Mg z PSZOK Złotopole oraz 18,86 Mg z PSZOK Karnkowo.

Tabela 46. Ilość odebranych odpadów komunalnych z PSZOK na terenie gminy Lipno w roku 2020 w [Mg]

Rodzaj odpadów	Kod odpadów	Waga odebranych odpadów PSZOK Złotopole	Waga odebranych odpadów PSZOK Karnkowo
opakowania z papieru i tektury	15 01 01	0,68	0,00
opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	8,66	2,90
opakowania ze szkła	15 01 07	2,32	1,08
zużyte opony	16 01 03	1,26	0,84
odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	17 01 01	8,26	6,36
tekstylia	20 01 11	3,30	1,32
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	20 01 36	4,16	0,12
odpady wielkogabarytowe	20 03 07	11,04	6,24
odpady ulegające biodegradacji	20 02 01	0,94	0,00
Suma		40,62	18,86

Źródło: Raport o stanie Gminy Lipno za rok 2020

Analizując osiągnięte poziomy w zakresie gospodarowania odpadami, Gmina Lipno osiągnęła w 2020 r.:

- 53,84% poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła,
- 100,00% poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i odzysku innych niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe,
- 0,36% poziomu ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

Wobec powyższego spełnione zostały na rok 2020 odpowiednie poziomy wskazane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych oraz dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w tej sprawie.

Do gospodarki odpadami zaliczyć należy również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. Masa zinwentaryzowanych i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest na terenie gminy prezentuje poniższa tabela.

Tabela 47. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Lipno w [kg] – dane z bazy azbestowej (stan na luty 2022 r.) (wkrótce zostaną naniesione zmiany w bazie)

Zinwentaryzowane		
Razem	6 502 779	100,00%
Osoby fizyczne	6 397 603	100,00%
Osoby prawne	105 176	100,00%
Unieszkodliwione		
Razem	1 169 518	17,98%
Osoby fizyczne	1 161 850	18,16%
Osoby prawne	7 668	7,29%
Pozostałe do unieszkodliwienia		
Razem	5 333 261	82,02%
Osoby fizyczne	5 235 753	81,84%
Osoby prawne	97 508	92,71%

Źródło: Baza Azbestowa, <https://bazaazbestowa.gov.pl>

4. Analiza zdolności inwestycyjnej

Analiza zdolności do realizacji wydatków inwestycyjnych ma na celu określenie i ocenę możliwości Gminy Lipno w zakresie pokrycia wydatków inwestycyjnych. Pozwala także ocenić ogólną sytuację finansową jednostki samorządu terytorialnego.

Odzwierciedleniem sytuacji ekonomicznej każdej jednostki samorządu terytorialnego jest jej budżet – roczny plan dochodów, wydatków oraz przychodów i rozchodów. Informacje o sytuacji finansowej pozwalają na racjonalne gospodarowanie publicznymi zasobami pieniężnymi w celu właściwego wypełniania zadań wobec mieszkańców. Podstawowym aktem prawnym regulującym proces budżetowania w jednostkach samorządu terytorialnego jest ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2021 poz. 305 z późn. zm.).

DOCHODY BUDŻETU

Dochody budżetu Gminy Lipno na przestrzeni analizowanych lat wzrosły o 17 633 873,59 zł tj. 36,79%, z czego dochody majątkowe wzrosły o 3 536 565,11 zł, a dochody bieżące o 14 097 308,48 zł. W okresie tym udział dochodów bieżących zmniejszył się o 4,90 p. proc. Dochody bieżące są źródłem finansowania zadań własnych i to na ich wysokość Gmina ma możliwość oddziaływania. Im większy ich udział w budżecie, tym łatwiejszy i bardziej przewidywalny jest proces prognozowania budżetu.

W tabeli poniżej przedstawiono dane nt. struktury dochodów w budżecie Gminy Lipno w latach 2016-2020.

Tabela 48. Struktura dochodów majątkowych i bieżących Gminy Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody ogółem	zł	47 937 149,72	51 836 012,80	55 419 043,13	63 155 580,55	65 571 023,31
Dochody majątkowe ogółem	zł	871 711,62	815 101,97	2 004 924,83	6 360 811,60	4 408 276,73
Udział w dochodach ogółem	%	1,82%	1,57%	3,62%	10,07%	6,72%
Dochody bieżące ogółem	zł	47 065 438,10	51 020 910,83	53 414 118,30	56 794 768,95	61 162 746,58
Udział w dochodach ogółem	%	98,18%	98,43%	96,38%	89,93%	93,28%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu

WYDATKI BUDŻETU

Wydatki budżetu Gminy Lipno w 2020 r. wzrosły o 16 066 577,99 zł tj. 34,19%, w porównaniu z 2016 r., z czego wydatki majątkowe zwiększyły się o 4 148 131,43 zł, a wydatki bieżące o 11 918 446,56 zł. Na przestrzeni analizowanych lat odnotowano wzrost udziału wydatków majątkowych w kwocie wydatków ogółem o 4,31 p. proc. Wydatki majątkowe pełnią rolę wydatków rozwojowych, przekładając się bezpośrednio na wzrost potencjału mieszkaniowego, turystycznego i inwestycyjnego, a przede wszystkim na poprawę jakości życia mieszkańców.

W tabeli poniżej przedstawiono dane nt. struktury wydatków w budżecie Gminy Lipno w latach 2016-2020.

Tabela 49. Struktura wydatków majątkowych i bieżących Gminy Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Wydatki ogółem	zł	46 991 183,28	51 200 406,82	60 531 269,84	62 013 270,50	63 057 761,27
Wydatki majątkowe ogółem	zł	4 170 985,34	4 495 216,35	12 094 535,60	10 352 164,48	8 319 116,77
Udział w wydatkach ogółem	%	8,88%	8,78%	19,98%	16,69%	13,19%
Wydatki bieżące ogółem	zł	42 820 197,94	46 705 190,47	48 436 734,24	51 661 106,02	54 738 644,50
Udział w wydatkach ogółem	%	91,12%	91,22%	80,02%	83,31%	86,81%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu

NADWYŻKA OPERACYJNA

Nadwyżka operacyjna to różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi, co oznacza, że Gmina ma możliwości finansowe na prowadzenie nowych inwestycji lub spłatę zadłużenia.

Tabela 50. Nadwyżka operacyjna Gminy Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody bieżące	zł	47 065 438,10	51 020 910,83	53 414 118,30	56 794 768,95	61 162 746,58
Wydatki bieżące	zł	42 820 197,94	46 705 190,47	48 436 734,24	51 661 106,02	54 738 644,50
Nadwyżka operacyjna	zł	4 245 240,16	4 315 720,36	4 977 384,06	5 133 662,93	6 424 102,08

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu

Na podstawie informacji z wykonania budżetu, należy zauważyć, że Gmina Lipno spełnia wymogi wynikające z przepisu art. 242 i 243 ustawy o finansach publicznych dotyczące spełnienia dopuszczalnego wskaźnika zadłużenia, jak również wykonane dochody bieżące były we wszystkich ww. latach wyższe od wykonanych wydatków bieżących.

WYNIK BUDŻETU

W tabeli poniżej przedstawiono wysokość wydatków budżetowych na tle dochodów Gminy w latach 2016-2020, obrazując tym samym wysokość nadwyżki budżetowej, jaką udało się wypracować w ubiegłych latach, z wyjątkiem roku 2018, kiedy realizacja budżetu zakończyła się deficytem.

Tabela 51. Wynik budżetu Gminy Lipno w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody budżetowe ogółem	zł	47 937 149,72	51 836 012,80	55 419 043,13	63 155 580,55	65 571 023,31
Wydatki budżetowe ogółem	zł	46 991 183,28	51 200 406,82	60 531 269,84	62 013 270,50	63 057 761,27
Wynik budżetowy	zł	945 966,44	635 605,98	-5 112 226,71	1 142 310,05	2 513 262,04

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu

Polityka inwestycyjna Gminy Lipno polega na świadomym i celowym wyborze przedsięwzięć inwestycyjnych według ustalonych kryteriów oraz na odpowiednim doborze źródeł ich finansowania, co znajduje odzwierciedlenie w planowaniu strategicznym. Rozwój społeczno-gospodarczy możliwy jest nie tylko dzięki dochodom własnym, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym dlatego też, środki te stanowią niewątpliwie wsparcie dla budżetu samorządu lokalnego.

Fundusze zewnętrzne można pozyskać z dwóch źródeł, a mianowicie: ze źródeł krajowych oraz ze źródeł unijnych. Gmina Lipno aplikuje o środki zewnętrzne, pozyskując je na rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, a także inwestycje w sferze rozwoju społeczności lokalnej. Należy zaznaczyć, że każda inwestycja pociąga za sobą konkretne wydatki z budżetu, które znajdują odzwierciedlenie we wzroście wydatków majątkowych.

Ze względu na ograniczone możliwości finansowe, nie każda inwestycja jest finansowana ze środków własnych. Część inwestycji współfinansowanych jest z funduszy zewnętrznych, jednakże i tego typu projekty, pomimo znacznego dofinansowania w formie bezzwrotnych dotacji, wymagają poniesienia przez Gminę określonego wkładu własnego. Wysoki udział wydatków majątkowych związanych z inwestycjami w ogólnej strukturze wydatków Gminy wynika z tego, że wykorzystuje ona szanse w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, które wspierają realizację inwestycji najważniejszych z punktu widzenia jej rozwoju.

W budżecie Gminy wyodrębniane są środki stanowiące fundusz sołecki. Fundusz sołecki jest formą budżetu partycypacyjnego i stanowi system wsparcia inicjatyw lokalnych, umożliwiającą realizację ważnych społecznie przedsięwzięć na terenie sołectw. Są to środki finansowe wyodrębnione w budżecie gminy, które są zagwarantowane dla sołectw na wykonanie przedsięwzięć służących poprawie warunków ich życia.

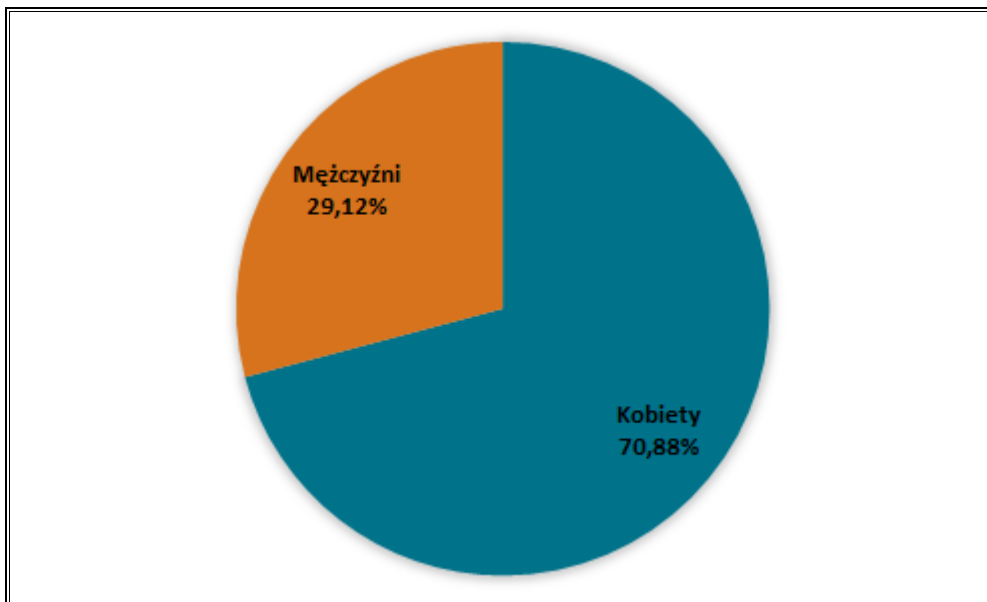
5. Analiza potencjału jakości życia i wyniki badania ankietowego

W celu pogłębienia diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Lipno przeprowadzono badanie ankietowe mające na celu rozpoznanie rzeczywistych potrzeb społeczno-gospodarczych oraz wizji rozwoju na najbliższe lata. Formularz ankietowy składał się z 5 pytań, w tym 3 pytań zamkniętych oraz dwóch pytań otwartych. Pytania dotyczyły oceny realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych oraz społecznych, obecnej oraz przyszłej sytuacji społeczno-gospodarczej, oceny funkcjonowania Urzędu Gminy, najistotniejszych problemów do rozwiązania oraz atutów Gminy, które można wykorzystać w przyszłości.

Badanie ankietowe prowadzone było od 15.10.2021 r. do 12.11.2021 r. Ankietę można było wypełnić elektronicznie za pomocą utworzonego formularza internetowego. Ponadto ankieta była dostępna w siedzibie Urzędu Gminy Lipno oraz w serwisie internetowym Urzędu Gminy.

Ankietę wypełniło 285 osób. Większość respondentów stanowiły kobiety, których udział w ogólnej liczbie badanych wyniósł 70,88%. Udział mężczyzn wynosił natomiast pozostałe 29,12%.

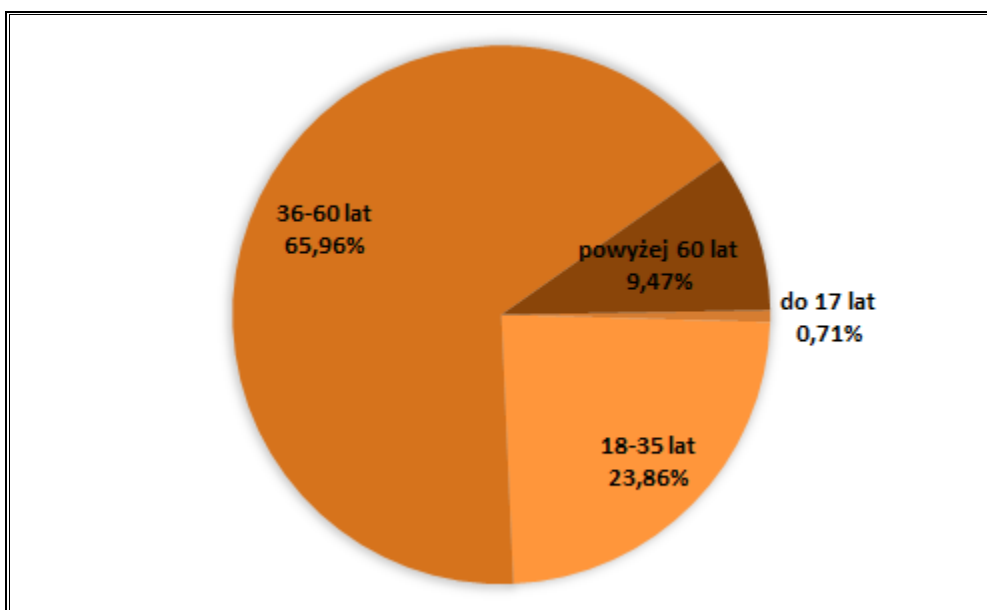
Wykres 13. Ankietowani według płci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Największy odsetek ankietowanych stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-60 lat (65,96%), kolejną grupą były osoby w przedziale wiekowym 18-35 lat (23,86%), a następnie osoby w przedziale wiekowym powyżej 60 lat (9,47%) oraz w wieku do 17 lat (0,71%).

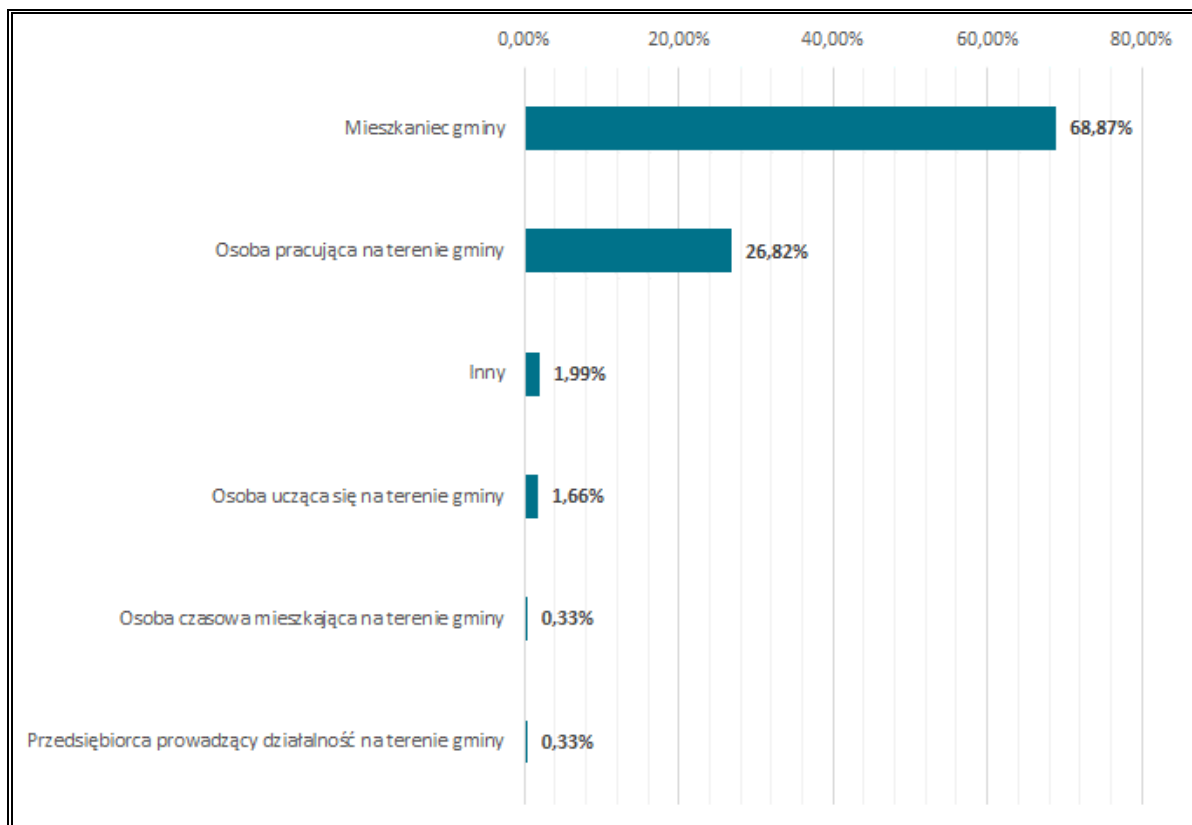
Wykres 14. Ankietowani według wieku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Największą część respondentów stanowili mieszkańcy gminy (68,87%), następnie osoby pracujące na terenie gminy (26,82%), inne osoby (1,99%), osoby uczące się na terenie gminy (1,66%), osoby czasowo mieszkające na terenie gminy (0,33%) oraz przedsiębiorcy prowadzący działalność na terenie gminy (0,33%).

Wykres 15. Podział interesariuszy wg formy życia społecznego

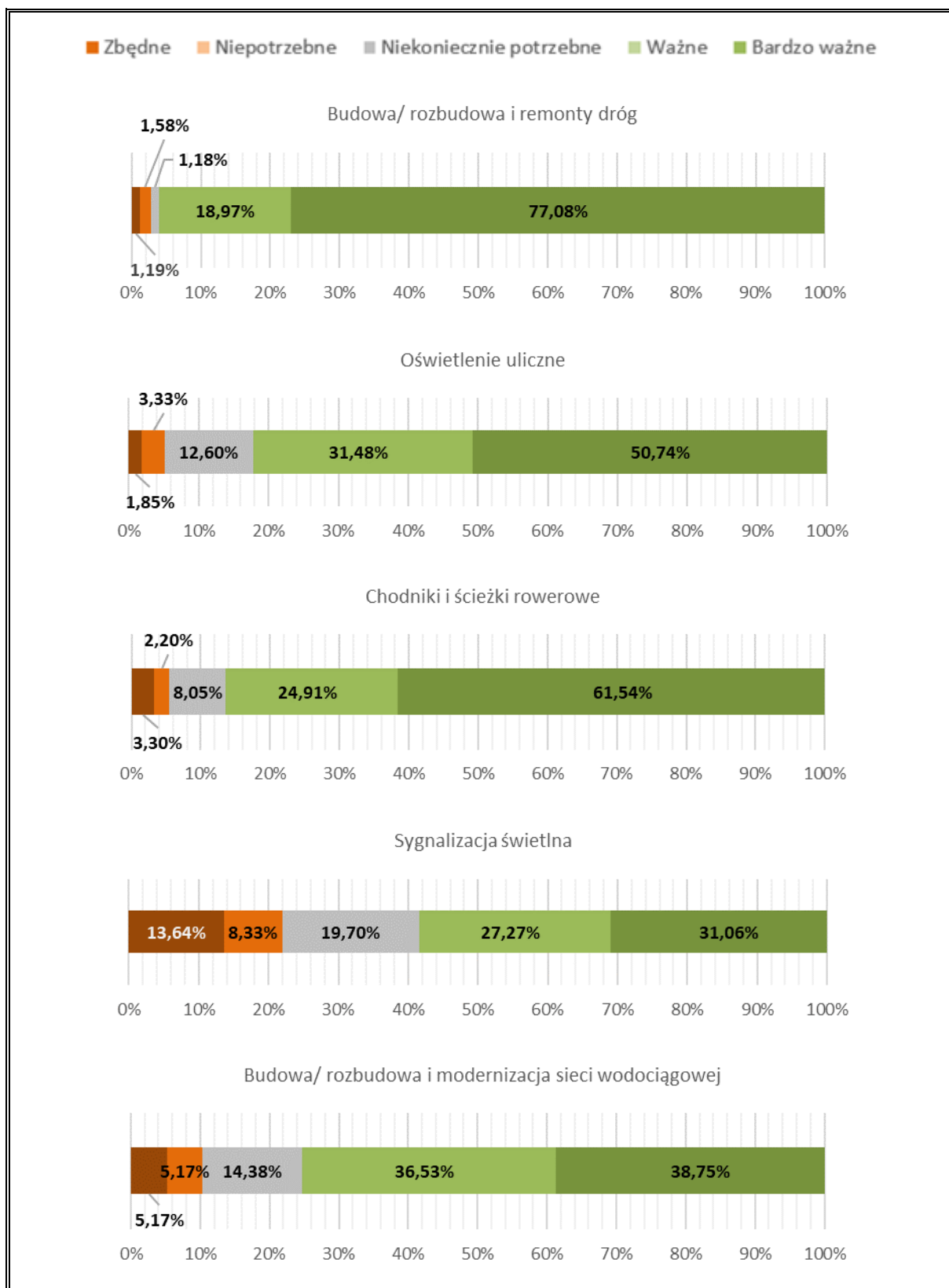

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

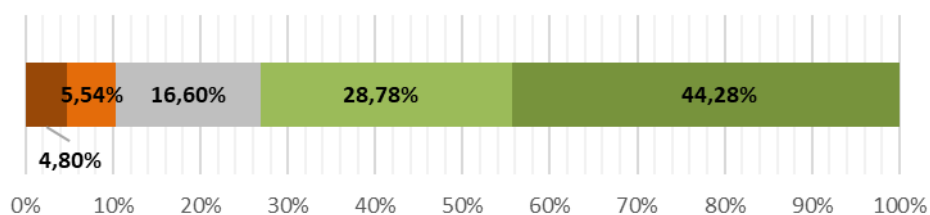
Na pytania z zakresu ważności realizacji poszczególnych przedsięwzięć infrastrukturalnych i społecznych na terenie gminy, zdecydowana większość ankietowanych stwierdziła, że zdecydowana większość inwestycji jest ważna lub bardzo ważna.

Za najmniej istotne uznano organizowanie na większą skalę działań kulturalnych, artystycznych i promocje gminy (54,62% negatywnych ocen). Natomiast do najważniejszych inwestycji na terenie gminy mieszkańcy zaliczyli budowę/ rozbudowę i remonty dróg (96,05% pozytywnych ocen) oraz inwestycje w chodniki i ścieżki rowerowe (86,45% pozytywnych ocen).

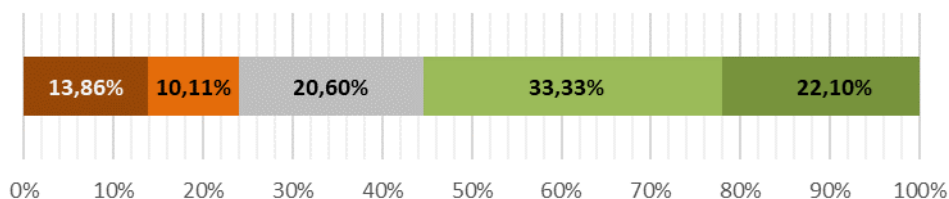
Wykres 16. Ocena ważności realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych i społecznych

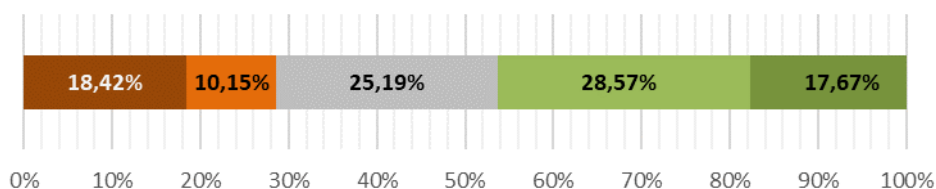
Budowa/ rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej

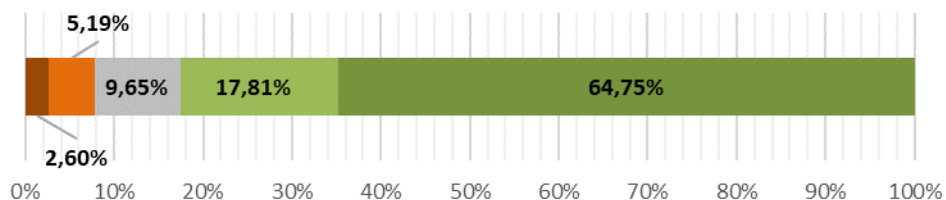
Budowa/ rozbudowa i modernizacja sieci gazowej

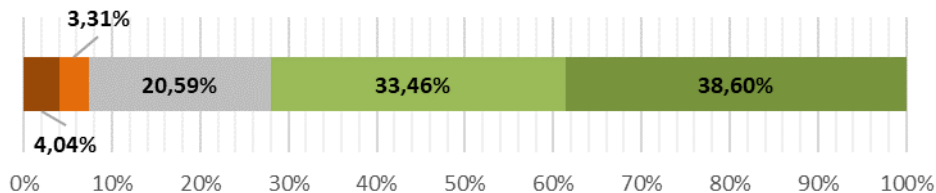
Budowa/ rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej

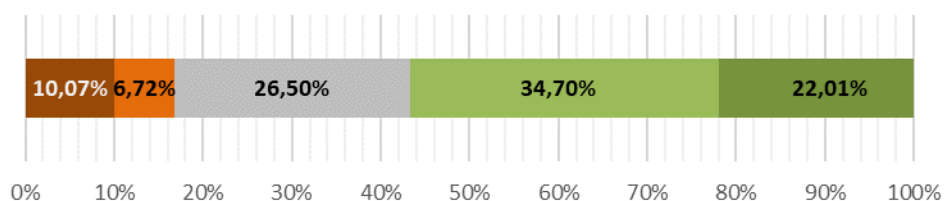
Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej

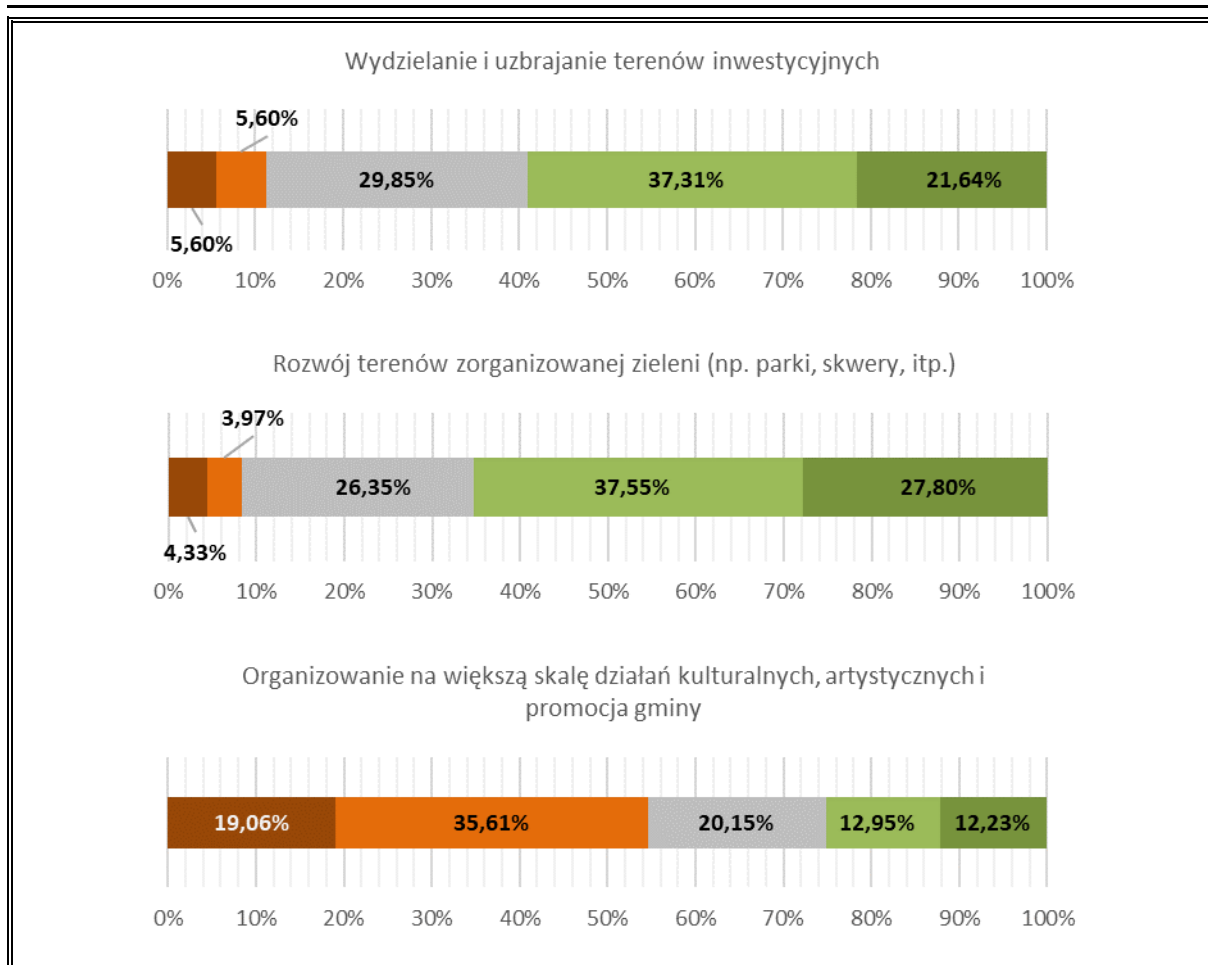

Budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych

Uzbrajanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

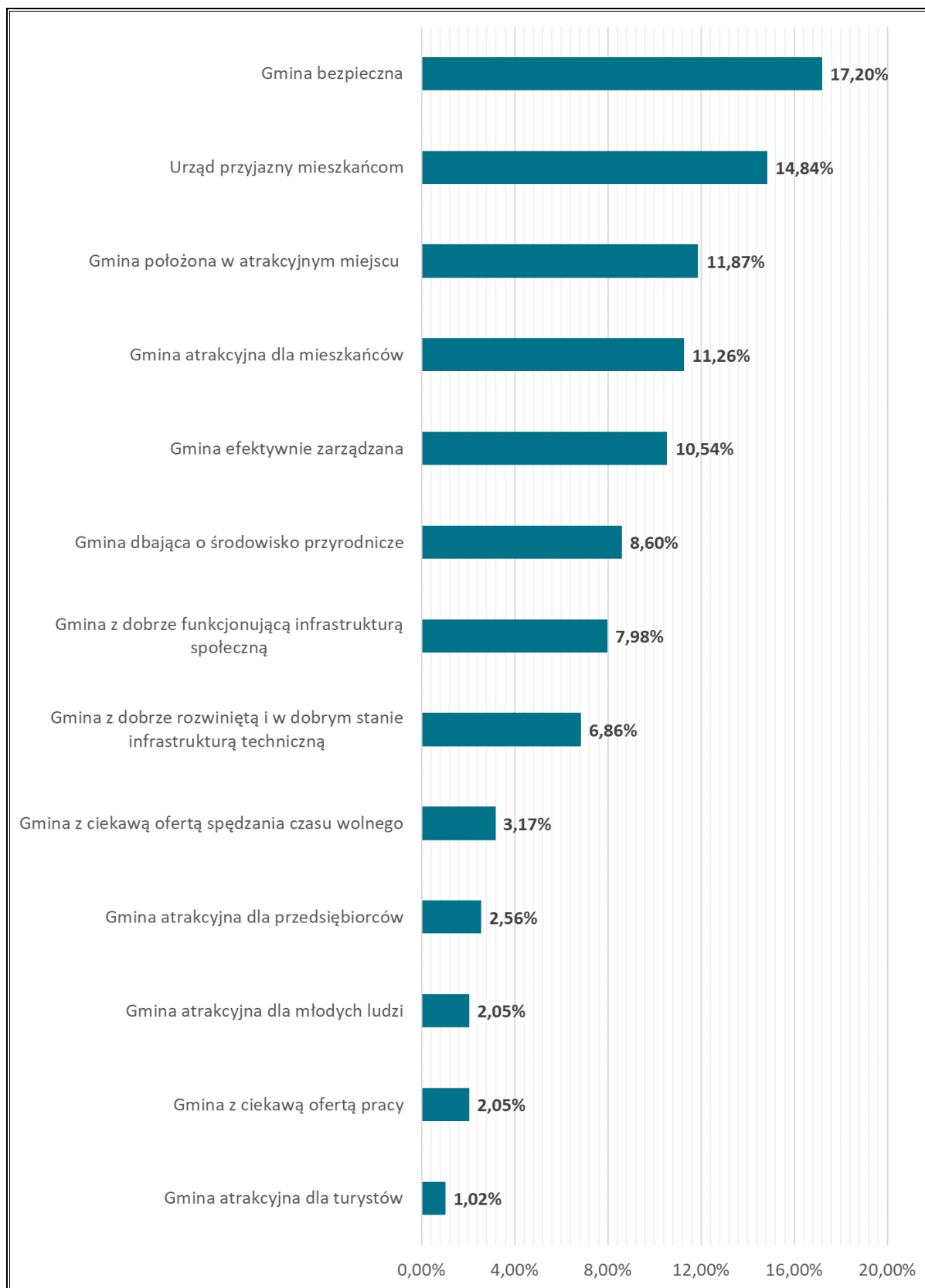
W pytaniu drugim ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, które z podanych stwierdzeń charakteryzują gminę obecnie, a które powinny charakteryzować gminę w przyszłości.

Do trzech określeń najlepiej charakteryzujących gminę obecnie ankietowani zaliczyli: gmina bezpieczna, urząd przyjazny mieszkańcom, gmina położona w atrakcyjnym miejscu.

Wśród trzech najmniej charakteryzujących stwierdzeń znalazły się: gmina atrakcyjna dla młodych ludzi, gmina z ciekawą ofertą pracy, gmina atrakcyjna dla turystów.

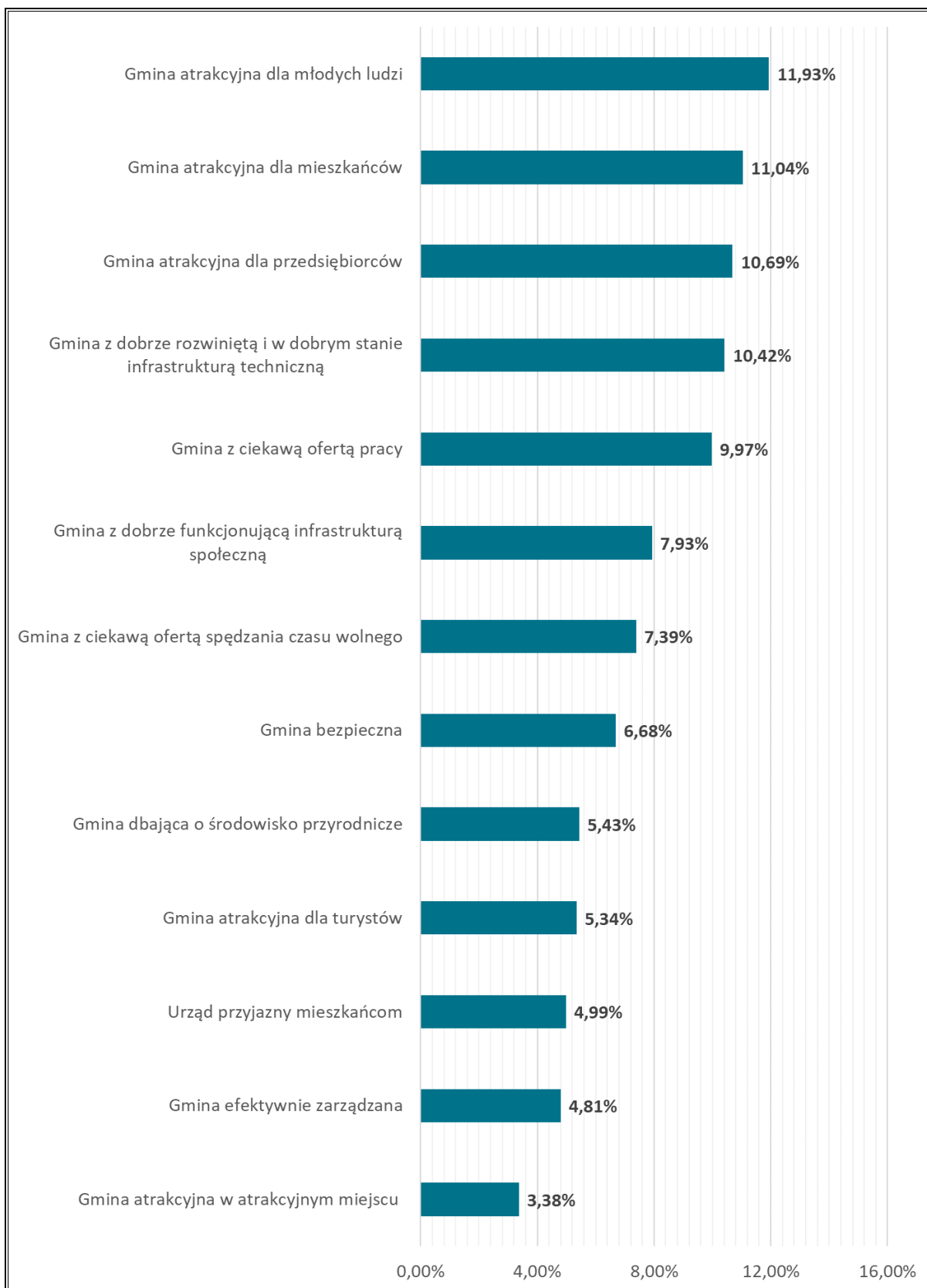
Natomiast do trzech stwierdzeń, które powinny charakteryzować gminę w przyszłości, ankietowani zaliczyli: gmina atrakcyjna dla młodych ludzi, gmina atrakcyjna dla mieszkańców, oraz gmina atrakcyjna dla przedsiębiorców.

Wykres 17. Stwierdzenia, które wg ankietowanych najlepiej charakteryzują gminę obecnie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Wykres 18. Stwierdzenia, które wg ankietowanych najlepiej powinny charakteryzować gminę w przyszłości

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

W pytaniu trzecim wśród istotnych problemów do rozwiązania na terenie gminy ankietowani zaliczyli:

- z zakresu infrastruktury drogowej i komunikacji:
 - zły stan części dróg lokalnych (m.in. brak utwardzenia niektórych dróg dojazdowych i łączących wsie),
 - niewystarczający stan infrastruktury okołodrogowej (chodniki, sygnalizacja, pasy),
 - niewystarczająca liczba ścieżek rowerowych,
 - zły stan oświetlenia ulic,
- z zakresu gospodarki:
 - brak atrakcyjnych miejsc pracy (zwłaszcza dla ludzi młodych i wykształconych),
 - niska atrakcyjność gminy dla przedsiębiorców,
- z zakresu infrastruktury rekreacyjnej i środowiskowej:
 - niewystarczająca infrastruktura rekreacyjno-wypoczynkowa dla dzieci i młodzieży (brak obiektów sportowych m.in. przy SP w Maliszewie, brak siłowni zewnętrznych, brak skateparku, brak placów zabaw, brak miejsca do spędzania czasu wolnego),
 - zły stan techniczny systemów melioracyjnych,
 - zły stan zieleni urządzonej (m.in. pobocze dróg, parku),
- z zakresu infrastruktury technicznej:
 - niewystarczający stan infrastruktury kanalizacyjnej,
 - niewystarczający stan infrastruktury wodociągowej,
 - niewystarczająca stan sieci światłowodowej.
 - brak sieci gazowej,
- z zakresu infrastruktury społecznej:
 - niewystarczająca liczba miejsc opieki dla małych dzieci,
 - niewystarczająca liczba imprez i wydarzeń kulturalnych,
 - niewystarczająca dodatkowa oferta edukacyjna dla młodzieży i osób starszych (brak darmowych kursów, szkoleń).

W pytaniu czwartym, według ankietowanych do największych obecnych atutów gminy, które decydują o jej obecnej atrakcyjności, zaliczyć należy:

- aspekty geograficzne i komunikacyjne:
 - bliskość jezior, lasów i terenów zielonych,
 - sąsiedztwo Lipna, Włocławka i Torunia,
 - przebiegające przez gminę drogi krajowe nr 67 i 10,
- aspekty środowiskowe:
 - wiejski krajobraz,

- brak uciążliwego przemysłu,
- agroturystyka,
- obiekty zabytkowe i kulturowe.

Natomiast do przyszłych atutów gminy, które mogłyby stać się szansą dla jej przyszłego rozwoju, zaliczyć należy:

— aspekty infrastrukturalne:

- rozwiniętą infrastrukturę drogową i okołodrogową,
- wyznaczenie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych,
- gazyfikację obszarów wiejskich,
- rozwiniętą infrastrukturę ścieżek rowerowo-piesznych,
- wykorzystanie możliwości płynących z budowy planowanej drogi ekspresowej S10.

— aspekty gospodarcze:

- atrakcyjne miejsca pracy,
- wsparcie dla przedsiębiorców,

— aspekty turystyczne, rekreacyjne i wypoczynkowe:

- różnorodną infrastrukturę turystyczną i rekreacyjno-wypoczynkową w dobrym stanie,
- rozwiniętą sieć ścieżek edukacyjnych,
- rozwiniętą infrastrukturę kulturalną (większa liczba imprez, zajęć i wydarzeń kulturalnych dla młodzieży),
- czyste środowisko.

6. Analiza SWOT – podsumowanie diagnozy

Analiza SWOT jest jedną z najczęściej stosowanych i najprostszych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **Strenghts** (mocne strony), **Weaknesses** (słabe strony), **Opportunities** (szanse), **Threats** (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

- **MOCNE STRONY** – zalety wynikające z uwarunkowań wewnętrznych Gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają ją spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę, jak i być zasługą lokalnej społeczności.
- **SŁABE STRONY** – stanowią konsekwencję ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych.
- **SZANSE** – zewnętrzne zjawiska i tendencje, które mają miejsce w otoczeniu, a odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiać występujące niekorzystne zjawiska.

- **ZAGROŻENIA** – wszystkie zewnętrzne zjawiska uznawane, jako bariery dla rozwoju Gminy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania.

Celem analizy SWOT jest:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Gmina podejmuje działania wykorzystujące swój potencjał w celu dostosowania do zmieniających się warunków gospodarczych oraz wymagań potencjalnego mieszkańca i inwestora, zwiększając w ten sposób swoją konkurencyjność. Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła zauważyć, że występuje wiele czynników sprzyjających rozwojowi Gminy (tzw. **szanse i mocne strony**).

Poniżej przedstawiono tabele w poszczególnych sferach działalności, w których określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia wywierające wpływ na jej dalszy rozwój.

Tabela 52. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko

Mocne strony	Słabe strony
- korzystne położenie geograficzne i dostępność szlaków komunikacyjnych, - bliskość Lipna, Włocławka i Torunia, - sąsiedztwo rzeki Wisły, - przebiegające przez obszar gminy drogi krajowe nr 67, 10 i linia kolejowa nr 27, - działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego dróg, - brak dużych zakładów przemysłowych na terenie gminy, - występujące walory przyrodnicze, w tym znajdujący się na terenie gminy rezerwat przyrody, obszary chronionego krajobrazu i obszary natura 2000, - inwestycje w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego.	- zły stan techniczny części dróg, - presja urbanizacyjna i turystyczna, - wykorzystywanie nieekologicznych nośników ciepła przez gospodarstwa domowe powodujące niską emisję.
Szanse	Zagrożenia
- planowana budowa drogi ekspresowej S10 i linii kolejowej nr 5, - pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury drogowej, - wzrost zainteresowania wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii przez indywidualnych mieszkańców, jak również w obiektach publicznych,	- ograniczona ilość środków na rozwój infrastruktury technicznej, - niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami, - degradacja środowiska naturalnego (m.in. zanieczyszczenie powietrza),

- ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej, - promocja walorów przyrodniczych i kultowych Gminy.	nasilające się zmiany klimatyczne (m.in. ocieplanie się klimatu, susze, ulewne deszcze).
---	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 53. Analiza SWOT – społeczeństwo

Mocne strony	Słabe strony
- ludność w wieku produkcyjnym stanowiąca największą grupę mieszkańców gminy, - aktywność społeczna mieszkańców, - aktywność sportowa mieszkańców w klubach sportowych, - funkcjonowanie organizacji, klubów i stowarzyszeń pozarządowych, - organizacja imprez i wydarzeń kulturalnych, - spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej.	- spadek liczby ludności, - zmniejszający się przyrost naturalny, - rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym, - ujemne saldo migracji.
Szanse	Zagrożenia
- napływ nowych mieszkańców, - urozmaicanie oferty kulturalnej oraz zwiększanie dostępności kultury, - rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców w wyniku realizowanych projektów, - utrzymanie się pozytywnych tendencji dotyczących podnoszenia poziomu wykształcenia wśród mieszkańców, - nowe możliwości udzielenia pomocy osobom potrzebującym, - efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej oraz koordynacja tych działań, - kontynuacja i realizacja nowych projektów socjalnych we współpracy z organizacjami pozarządowymi; - rozwój instytucji pomocowych oraz zwiększenie świadomości uczniów i mieszkańców na temat ich istnienia; - pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na zapobieganie wykluczeniu społecznemu.	- postępujący proces starzenia się społeczeństwa, - migracja społeczeństwa do większych miast, - konkurencyjne wydarzenia kulturalne i sportowe w innych gminach, - bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych, - wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych w przypadku braku objęcia ich działaniami w tej kwestii, - zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczonej bezradności.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 54. Analiza SWOT – gospodarka

Mocne strony	Słabe strony
- wzrastająca przedsiębiorczość mieszkańców, - wzrost liczby podmiotów gospodarczych, - wzrost liczby budynków mieszkalnych, - zmniejszający się poziom bezrobocia.	- zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym, - emigracja ludności do większych miast – zwłaszcza osób młodych, - brak terenów inwestycyjnych na terenie gminy. - wysoki wskaźnik bezrobocia wśród osób korzystających z pomocy społecznej.
Szanse	Zagrożenia
- możliwość wykorzystania naturalnych zasobów gminy dla rozwoju turystyki, - budowa nowych zakładów na terenie gminy przez podmioty krajowe i zagraniczne.	- zmniejszająca się opłacalność produkcji rolnej, - wzrost kosztów budowy infrastruktury technicznej pod rozwój terenów inwestycyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 55. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna

Mocne strony	Słabe strony
- zadowalający stopień zwodociągowania obszaru gminy, - funkcjonowanie oczyszczalni ścieków, - zadowalający stan sieci elektroenergetycznej, - brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie gminy, - uporządkowany system gospodarki odpadami, - funkcjonujące punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK).	- niedostateczny stopień skanalizowania obszaru gminy, - korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych, spośród których część jest w niedostatecznym stanie technicznym, - niedobory w stanie infrastruktury drogowej, - brak sieci gazowej.
Szanse	Zagrożenia
- pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury technicznej, - rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej, - gazyfikacja gminy, - powstawanie nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów, - wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń i wytycznych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi.	- rosnąca produkcja odpadów komunalnych, - rosnące koszty inwestycji dotyczące rozbudowy infrastruktury technicznej, - ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach, - niewłaściwe postępowanie z odpadami przez część właścicieli nieruchomości.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 56. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna

Mocne strony	Słabe strony
• istniejące walory naturalne i krajobrazowe dające warunki do rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej, • prowadzenie działalności kulturalnej, imprezy cykliczne, • aktywna działalność stowarzyszeń i organizacji pozarządowych na terenie Gminy, • pozyskiwanie przez Gminę środków pozabudżetowych, • rozwinięta sieć placówek oświatowych, • dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej na obszarze gminy, • funkcjonowanie instytucji pomocy społecznej na terenie gminy, która umożliwia mieszkańcom pokonanie trudnych sytuacji życiowych, rozwiązanie problemów, okazuje wsparcie, zaspokaja podstawowe potrzeby oraz udziela pomocy psychologicznej dla osób i rodzin, które tego potrzebują.	• niewystarczająca infrastruktura sportowo-rekreacyjna, • niewystarczająca ilość instytucji dla osób starszych i niepełnosprawnych.
Szanse	Zagrożenia
• zwiększony ruch turystyczny, • promocja walorów przyrodniczych i kulturowych gminy, • pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury turystycznej • możliwość rozwoju sportu w oparciu o przygotowaną bazę obiektów sportowych, • przebudowa obiektów pod rozwój społeczny, • pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury społecznych, • wzrost jakości usług w zakresie pomocy społecznej.	• rosnące koszty inwestycji, • ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach, • ograniczona dostępność do terenów inwestycyjnych umożliwiającą gminie realizację niezbędnych inwestycji, • rosnące potrzeby osób starszych i niesamodzielných.

Źródło: Opracowanie własne

Spis tabel, wykresów i rysunków

Tabela 1. Liczba ludności w gminie Lipno w latach 2016-2020	4
Tabela 2. Ludność gminy Lipno w latach 2016-2020 wg grup ekonomicznych	6
Tabela 3. Urodzenia żywe i zgony ogółem oraz przyrost naturalny w gminie Lipno w latach 2016-2020	7
Tabela 4. Migracja na pobyt stały w gminie Lipno w latach 2016-2020	8
Tabela 5. Liczba dzieci uczęszczająca do placówek przedszkolnych na terenie gminy Lipno w ostatnich latach	10
Tabela 6. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020	11
Tabela 7. Liczba uczniów uczęszczająca do szkół podstawowych na terenie gminy Lipno w ostatnich latach	11
Tabela 8. Średnie wyniki procentowe z egzaminu gimnazjalnego w [%] przeprowadzonego na terenie gminy Lipno w latach 2017-2019	12
Tabela 9. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty w [%] dla szkół na terenie gminy Lipno, powiatu lipnowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w roku 2019, 2020 i 2021	13
Tabela 10. Imprezy kulturalne na terenie gminy Lipno na przestrzeni lat 2016-2020	15
Tabela 11. Grupy artystyczne oraz koła, kluby i sekcje na terenie gminy Lipno na przestrzeni lat 2016-2020	16
Tabela 12. Księgozbiór bibliotek, liczba czytelników i wypożyczeń księgozbioru na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020	17
Tabela 13. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020	21
Tabela 14. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2020	21
Tabela 15. Opieka zdrowotna na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020	23
Tabela 16. Frekwencja wyborcza na terenie gminy Lipno w latach 2014-2020	24
Tabela 17. Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Lipno w latach 2016-2019	27
Tabela 18. Działania ratownicze straży pożarnej na terenie gminy Lipno w latach 2018-2020	28
Tabela 19. Struktura działalności gospodarczej według sektorów na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020	29
Tabela 20. Podział i liczba podmiotów gospodarczych w gminie Lipno w latach 2016-2020	30
Tabela 21. Liczba podmiotów na terenie gminy Lipno wg klas wielkości w latach 2016-2020	32
Tabela 22. Wpływy do budżetu gminy Lipno z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) na przestrzeni lat 2016-2020	33
Tabela 23. Bezrobocie na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020	34
Tabela 24. Bezrobotni zarejestrowani wg wieku w gminie Lipno w latach 2016-2020	35
Tabela 25. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Lipno	38
Tabela 26. Charakterystyka rezerwatu przyrody „Stary Zagaj”	40
Tabela 27. Charakterystyka rezerwatu przyrody „Bór Wąkole im. prof. Klemensa Kępczyńskiego”	40
Tabela 28. Tereny zielone na obszarze gminy Lipno	43
Tabela 29. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie gminy Lipno	46
Tabela 30. Położenie gminy Lipno wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski	49
Tabela 31. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy kujawsko-pomorskiej, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2020 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	53
Tabela 32. Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2020 w strefie kujawsko-pomorskiej, z uwzględnieniem kryterium określonego w celu ochrony zdrowia	53
Tabela 33. Średnia dobową liczbą pojazdów na drodze krajowej nr 10 w latach 2000-2020/21	55
Tabela 34. Średnia dobową liczbą pojazdów na drodze krajowej nr 67 w latach 2000-2020/21	55
Tabela 35. Średnia dobową liczbą pojazdów na drodze wojewódzkiej nr 557 w latach 2000-2020/21	56
Tabela 36. Średnia dobową liczbą pojazdów na drodze wojewódzkiej nr 558 w latach 2000-2020/21	56
Tabela 37. Średnia dobową liczbą pojazdów na drodze wojewódzkiej nr 559 w latach 2000-2020/21	56
Tabela 38. Stan infrastruktury mieszkaniowej na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020	58
Tabela 39. Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020	59
Tabela 40. Mieszkania wyposażone w instalacje sanitarne na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020	59
Tabela 41. Infrastruktura kanalizacyjna gminy Lipno w latach 2016-2020	60
Tabela 42. Informacje dotyczące ilości zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020	61
Tabela 43. Infrastruktura wodociągowa gminy Lipno w latach 2016-2020	61
Tabela 44. Elektrownie wiatrowe funkcjonujące na terenie gminy Lipno	64
Tabela 45. Ilość odebranych odpadów komunalnych z terenu gminy Lipno w roku 2020 w [Mg]	67
Tabela 46. Ilość odebranych odpadów komunalnych z PSZOK na terenie gminy Lipno w roku 2020 w [Mg]	68
Tabela 47. Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Lipno w [kg] – dane z bazy azbestowej (stan na luty 2022 r.) (wkrótce zostaną naniesione zmiany w bazie)	69
Tabela 48. Struktura dochodów majątkowych i bieżących Gminy Lipno w latach 2016-2020	71
Tabela 49. Struktura wydatków majątkowych i bieżących Gminy Lipno w latach 2016-2020	72
Tabela 50. Nadwyżka operacyjna Gminy Lipno w latach 2016-2020	73
Tabela 51. Wynik budżetu Gminy Lipno w latach 2016-2020	74
Tabela 52. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko	85
Tabela 53. Analiza SWOT – społeczeństwo	86
Tabela 54. Analiza SWOT – gospodarka	87

Tabela 55. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna	87
Tabela 56. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna	88
Wykres 1. Liczba ludności (wg płci) gminy Lipno w latach 2016-2020	5
Wykres 2. Struktura wieku mieszkańców gminy Lipno w roku 2020	5
Wykres 3. Udział poszczególnych grup ekonomicznych gminy Lipno w ogólnej liczbie ludności w [%] w latach 2016-2020	7
Wykres 4. Przyrost naturalny w gminie Lipno w latach 2016-2020	8
Wykres 5. Migracja na pobyt stały w gminie Lipno w latach 2016-2020	9
Wykres 6. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty w [%] na terenie gminy Lipno, powiatu lipnowskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w roku 2019, 2020 i 2021	14
Wykres 7. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w [%] na przestrzeni lat 2016-2020	22
Wykres 8. Liczba podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD) w roku 2020 w gminie Lipno	31
Wykres 9. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tysięcy mieszkańców w gm. Lipno, pow. lipnowskiego, woj. kuj.-pom. i kraju w latach 2016-2020	32
Wykres 10. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 mieszkańców na terenie gminy Lipno, powiatu lipnowskiego, województwa kujawsko-pomorskiego i kraju w latach 2016-2020	33
Wykres 11. Bezrobotni zarejestrowani wg płci na terenie gminy Lipno w latach 2016-2020	34
Wykres 12. Struktura zagospodarowania gruntów gminy Lipno	37
Wykres 13. Ankietowani według płci	76
Wykres 14. Ankietowani według wieku	76
Wykres 15. Podział interesariuszy wg formy życia społecznego	77
Wykres 16. Ocena ważności realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych i społecznych	78
Wykres 17. Stwierdzenia, które wg ankietowanych najlepiej charakteryzują gminę obecnie	81
Wykres 18. Stwierdzenia, które wg ankietowanych najlepiej powinny charakteryzować gminę w przyszłości	82
Rysunek 1. Położenie gminy Lipno na tle województwa kujawsko-pomorskiego i powiatu lipnowskiego	36
Rysunek 2. Proponowane warianty przebiegu drogi ekspresowej S10 przez obszar gminy Lipno	57
Rysunek 3. Proponowane warianty przebiegu linii kolejowej nr 5 przez obszar gminy Lipno	58